

NÉPÚJSÁG

2025. augusztus 7.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
176. (22042.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 2⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Kisebb volt, de szívből-lélekből szervezték

Elérte a célját a Nyárádmente Fesztivál

Fotó: Kakasi Zsófi/Nyárádmente Fesztivál

A nehéz gazdasági helyzet és a várható megszorítások árnyékában kellett idén fesztivált szervezni, pedig könnyebb lett volna lemondani. Mégis úgy érzik: megérte, mert az emberek igénylik a találkozást, és a kisebb programokra a vártnál jóval többen jelentek meg az érdeklődők – vonták meg a mérleget a szervezők.

Idén több program kapcsolódott a Nyárádmentéhez mint földrajzi tájhoz, környezethez és szülőföldhöz, több nyárádmenti célpontot lehetett felkeresni az elmúlt két hét alatt, míg a fesztivál utolsó napjai (lényegében a múlt hét) többnyire Nyárádszeredához kapcsolódtak. A kisváros központjának szinte minden szegletében volt legalább egy többnapos állandó program: a gyerekeknek játszópark, a felnőtteknek

(Folytatás a 9. oldalon)

Ne feledje
idejében megújítani
előfizetését!
Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
féláron,
mint ha
megvásárolná!

Ojtoz: a magyar falu,
ahol már alig
beszélnek csángó
magyarul

Ojtozt legendák lengik körbe, amelyek arról szólnak, hogy van egy magyar falu a Fekete-tenger partján. Sokan hivatkoznak rá úgy, hogy Európa legdélibb és legkeletibb magyar falva, amely mindössze 20 kilométerre van Konstancától, Lumina községben.

4.
Ne a képernyő legyen
a gyerek legjobb
barátja!

Minden édesanya hallotta legalább egyszer életében, hogy mennyire fontos, hogy csak bizonyos kor után engedélyezzük csemetéinknek a különböző kütyük használatát, illetve hogy mennyire lényeges, hogy a későbbi életkorokban is határokat szabjunk a napi képernyőidőnek.

5.

Gligor Róbert László

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Atomfelhők árnyékában

Benedek István

Szerdán volt a nyolcvanadik évfordulója, hogy a világon először atomfegyvert vetettek be. 1945. augusztus 6-án, egy hétfői napon, egy addig aránylag nem sok háborús kárt szenvedett japán ipari nagyváros, Hirosima fölött robbant az első, élesben bevetett atombomba, ezt három nappal később egy újabb atomtámadás követte Nagaszakiban.

A pusztítás mértéke mai szemmel nézve szinte felfoghatatlan volt. A robbanások körzetében szinte minden a földdel vált egyenlővé. A támadások után készült fotó- és filmfelvételek zömét évtizedekre elzárták, pedig a háborút éppen túlélő akkori generáció nem volt érzékeny gyomrúnak mondható, testközelből ismerték a halált és a pusztulást. Az áldozatok pontos számáról ma is csak becslések léteznek, és folynak viták a támadások indoklásáról is.

Ami felől kevés a kétség, hogy az atomfegyverek bevetése csak az akkori közvetlen háborús célról, azaz Japán kapitulációra kényszerítéséről szólt volna. Akkor már fújtak a hidegháború előszelei, és az új fegyver pusztító hatásának demonstrálásával legalább annyira akarták a szovjeteket megfélemlíteni, mint a japánokat megadásra kényszeríteni. Utóbbiban a hirosimai támadás után két nappal megindult mandzsúriai szovjet támadásnak japán történészek szerint nagyobb szerepe volt, mint az atombombáknak, az előbbit illetően pedig az amerikai atommonopólium még az 1940-es évek végére megszűnt.

A hidegháború hozta magával a fegyverkezési versenyt, a kölcsönös elrettentés jegyében. 1967-re egyes adatok szerint csak az amerikai atomarzenál

(Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS

7

CSÜTÖRTÖK

Ma **IBOLYA**,
holnap **LÁSZLÓ, DOMONKOS** napja
Az év **219.** napja, hátravan **146** nap

IDŐJÁRÁS

Változóan felhős

Hőmérséklet:
max.: **27 °C**
min.: **16 °C**

napár

Isten éltesse!

LÁSZLÓ: a szláv Ladislav, Vladislav névből fejlődött Ladiszlő→Ladszlő→Lacló→László alakokon keresztül. A szláv név elemeinek jelentése: hatalom és dicsőség.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. augusztus 6.	
1 €	5.0770 lej
1 \$	4.4557 lej
100 Ft	1.2695 lej
1 g arany	472.0453 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

MEGYEI HÍREK

Felújítás miatt zárva van a Merézség utcai adóhivatal

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal tájékoztatja az adófizetőket, hogy augusztus 6. és 25. között felújítás miatt zárva van az adóügyi igazgatóság Merézség utca 19. szám alatti pénztára. Ebben az időszakban a Győzelem tér 3. és a Hangya utca 2. szám alatti pénztárban lehet befizetni az adókat. Ezek hétfőn és szerdán 8–14, kedden és csütörtökön 8–15.30, pénteki napokon pedig 8–13.30 óra között tartanak nyitva.

A város több helyszínén dolgoznak a virágkertészet csapatai

A városi kertészet csapatai a nyári időszakban Marosvásárhely több helyszínén dolgoznak, kivágják azokat a veszélyesnek számító fákat, amelyek meg vannak jelölve, és amelyek kivágására van engedélyük a Környezetvédelmi Igazgatóságtól. Emellett lekaszálják a fűvet a város főterén, valamint a Jeddi úton, a Bánság és az Erdély utcákban, illetve az Electrica csapataival együtt megmetszik az elektromos vezetékek közelében lévő fákat, hogy megelőzzék az áramszüneteket vihar idején. Ugyanakkor gondozzák a virágágyásokat az 1918. December 1. úton (az ANAF és a 2-es számú járóbeteg-rendelő környékén), valamint a Hősök parkjában – közölte a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal.

Több mint 300 ezer lej értékben bírságot júliusban a helyi rendőrség

A marosvásárhelyi helyi rendőrség júliusban 780 büntetőjegyzőkönyvet állított ki, és több mint 305.000 lej értékben rótt ki bírságokat – áll az intézmény múlt hónapi jelentésében. A közlekedésbiztonság terén 338 bírságot róttak ki mintegy 122.000 lej értékben. A leggyakoribb szabálysértések a tiltott helyen parkolás, átljárók, mozgáskorlátozottaknak fenntartott helyek elfoglalása volt. Gazdasági egységeknél 100 ellenőrzést hajtottak végre, és 21 esetben bírságotlalt, 14 800 lej értékben. A helyi rendőrség a lakossági bejelentéseket, panaszokat a következő elérhetőségeken fogadja: 0265-250-760 (szolgálatos tisztt), valamint WhatsApp: 0723-307-126.

Nosztalgiaest a nyári színpadon

A Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület a Csavard fel a szőnyeget... című nosztalgiaestre várja az érdeklődőket augusztus 15-én, pénteken 19 órai kezdettel a marosvásárhelyi nyári színpadhoz (a Művész mozi mellett). Fellépők: Buta Árpád, Nagy Csilla, Farkas-Kovács Tímea, Márton Katalin és Minor Sándor. Kísér a Zili Party zenekar. A belépés díjtalan.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Átalakítják az Urológiai Klinika mögötti parkolót

A munkálatok még augusztusban befejeződnek

Fotó: Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal

Felújítási és korszerűsítési munkálatok zajlanak a marosvásárhelyi Urológiai Klinika mögötti parkolóban. Összesen 40 parkolóhely áll majd a betegek, illetve a klinika személyzetének rendelkezésére.

Szeredai Vivien

A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal tájékoztatása szerint eddig több fontos lépést sikerült véghezvinni. Elkészült az első aszfaltréteg – az alapréteg –, ami biztosítja

az új útfelület stabil alapját. A járdák felújítása folyamatban van annak érdekében, hogy a gyalogosok számára biztonságos és kényelmes legyen a közlekedés. Hamarosan elkészül a végső aszfaltréteg is, amely tartós és esztétikus felületet ad majd a parkolónak, a végső fázisban pedig útburkolati jeleket festenek, hogy a forgalom és a parkolás rendje egyértelmű legyen. A munkálatok várhatóan augusztus 20-ig befejeződnek. A megújuló parkoló összesen 40 parkolóhellyel rendelkezik, és elsősorban a betegek és az orvosi személyzet számára lesz fenntartva.

Jazzest a várban

A marosvásárhelyi vár udvarán zajló jazzestek sorozata augusztus 9-én, szombaton 19 órától az Edina Quintet, valamint a David Berkman Trio koncertjével folytatódik. Az Edina Quintet produkciója az énekesnő, Fodor Edina finom, érzéki hangja köré épül, és egy könnyed, mégis gazdag zenei világot tár a kö-

zönség elé. Az együttes repertoárjában a bossa nova lágy dallamai, a swing lendülete és a magyar jazzslágerek találkoznak. A zenekar tagjai nemzetközi szint hoznak a színpadra: David Luca fiatal, ígéretes zongorista, aki jelenleg Hollandiában tanul, Cristi Copaciu pedig Bukarest és Franciaország között ingázó, sokoldalú gitáros. A

David Berkman Triót a nemzetközileg elismert zongorista és zeneszerző, David Berkman, a nagybőgőn és baszusgitáron játszó, Bécsben élő, román származású Michael Acker és Gabi Matei dobos, a román jazz új generációjának egyik legerőteljesebb képviselője alkotja. Az együttes koncertje az improvizáció, a technika és az érzelmek harmonikus találkozása. A belépés ingyenes.

Seară JazzEst a Várban la Cetate

CETATEA TÂRGU MUREȘ
MAROSVÁSÁRHELYI VÁR

EDINA QUINTET

DAVID BERKMAN TRIO

9 AUGUST 2025 AUGUSZTUS 9.
ORA 19.00 ÓRA

ORGANIZATOR I SZERVEZŐ

CENTRUL DE CULTURĂ ARTĂ ȘI AGREGARENE TÂRGU MUREȘ

ADMINISTRAȚIA CULTURALEI MĂRĂȘTIIN SZABADSÁGI KÖZPONT

Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal

RENDEZVÉNYEK

Családi nap Mikházán

A Maros Megyei Múzeum szervezésében augusztus 9-én, szombaton családi napon lehet részt venni a mikházi régészeti parkban. A 10 és 17 óra között zajló program interaktív tevékenységeket, játékokat, műhelyfoglalkozásokat, tematikus kiállítást és bemutatókat foglal magába kellemes, kötetlen hangulatban, minden korosztály számára. A rendezvény központi tematikája az ókori római vallás, az érdeklődők betekintést nyerhetnek az akkori rituálék világába. A gyermekek és felnőttek számára

szervezett oktatóműhelyek lehetőséget nyújtanak egykori római tevékenységek kipróbálására, a feltárt leletek ihlette dísz tárgyak készítésére, valamint olyan játékokra és oktatótevékenységekre, amelyek a kicsiket az ókori Róma hangulatába repítik. Az esemény partnere a Milites Marisensis Egyesület, amely történelmi rekonstrukciókkal és izgalmas bemutatókkal idézi meg a római kort. Az eseményen vezetett séták is lesznek a mikházi régészeti lelőhelyre. A régészek a helyszínen mesélnek a legújabb felfedezésekről és arról, hogy Mikháza a római limes részeként milyen fontos szerepet játszott a Római Birodalom határainak védelmében. A belépés ingyenes.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐHELYETTES:
Vajda György
LAPSZERKESZTŐ:
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Putnoky-Benedek Annamária. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000069

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

XIV. Leó pápa szerint a hirosimai atomtámadás évfordulója ma is egyetemes figyelmeztetés

Az idő múlása ellenére a hirosimai atomtámadás egyetemes figyelmeztetés a háborúkra, különösképpen a nukleáris fegyverek okozta pusztításra – mondta XV. Leó pápa szerdán, az atombomba ledobásának 80. évfordulóján.

Az egyházfő a Szent Péter téren tartott általános audiencián megemlékezett a Hirosimára ledobott amerikai atombomba évfordulójáról, és emlékeztetett, hogy három nap múlva lesz

Nagaszaki elpusztításának évfordulója. XIV. Leó kifejtette, hogy az eltelt évtizedek ellenére az akkori tragikus történések egyetemes figyelmeztetésnek számítanak ma is.

„Remélem, hogy az erős feszültségek és véres konfliktusok jellemezte mai világban a másik elpusztításának fenyegetésére épített biztonság illúziója átadja a helyét az igazságosság eszközeinek, a párbeszéd gyakorlatának, a testvériségbe vetett bizalomnak” – mondta a pápa. *(MTI)*

Koalíciós feszültség a volt államfő állami temetése kapcsán

Feszültséget okozott a koalíciós pártok között, hogy az Ilie Bolojan liberális miniszterelnök vezette kormány állami temetést szervezett az emberiség elleni bűncselekményekkel vádolt, kedden elhunyt Ion Iliescu volt államfő, Románia első szabadon választott elnöke számára.

A 95 éves korában elhunyt politikust szerdán az elnöki hivatal dísztermében ravatalozták fel, ahol előbb az ország korábbi és jelenlegi politikai vezetői, majd az egyszerű állampolgárok is leróhatták kegyeletüket, augusztus 7-ére pedig nemzeti gyásznapot hirdetett a kormány a volt államfő temetése alkalmából.

Dominic Fritz temesvári polgármester, a kormánykoalícióban részt vevő Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) elnöke kedd este Facebook-bejegyzésben jelezte, hogy pártja az 1989-es forradalom és a bányászjárások áldozataival szembeni tiszteletlenségnek tartja, és ellenzi, hogy Iliescunak állami temetést rendezzenek, és bár tudomásul veszi a kormány döntését, nem képviselheti magát a gyászszerbartáson.

Válaszképpen Sorin Grindeanu, a Szociáldemokrata Párt (PSD) ideiglenes elnöke szerdán bejelentette: a PSD elutasítja az „USR vezetőinek tiszteletlenségét” és „nyilvános gyűlöletkeltését”, és pártja nem vesz részt a koalíciós ülésen addig, amíg az USR „nem tesz tanúbizonyságot politikai érettségről, és nem vizsgálja felül hozzáállását”. A PSD elvárja, hogy a politikusok tanúsítsanak tiszteletet a „demokratikus Románia első elnöke iránt, aki az országot rávezette az európai és euroatlanti útra” – írta Facebook-bejegyzésében a PSD ideiglenes elnöke.

A kormánypártok közti feszültségek miatt szerdán elnapolták azt a koalíciós egyeztetést, amelyet 11 órakor kellett volna tartsnak a második deficitcsökkentő intézkedéscsomag ügyében.

Szerdán Emil Constantinescu és Traian Băsescu volt államfő, Ilie Bolojan liberális miniszterelnök és a négypárti kormány több szociáldemokrata és liberális tárcavezetője, a PSD több korábbi miniszterelnöke – Victor Ponta, Marcel Ciolacu és Sorin Grindeanu – járult Ion Iliescu ravatala elé. A bukaresti média szerint azonban sem az USR, sem a – kormánykoalícióban szintén részt vevő – RMDSZ nem képviseltette magát.

Bár Iliescu koporsóját az állami temetéssel járó valamennyi protokolláris kölség tiszteletben tartásával az elnöki hivatal dísztermében ravatalozták fel, nem jelent meg a ravatal előtt szerda délutánig Nicușor Dan, Románia hivatalban lévő elnöke sem.

A több ízben is emberiség elleni bűncselekményekkel vádolt Ion Iliescut, akinek a büntetőjogi elszámoltatásával azonban a – különböző procedurális okokra hivatkozó – román igazságszolgáltatás 35 éven keresztül adós maradt, csütörtök délbén, katonai tiszteletadással temetik a Ghencea-sírkertben. A szertartáson csak a közeli hozzátartozók vehetnek részt.

Csütörtök estére a „Korrupció öl” nevű Facebook-csoport „Az 1989-es sebek még véreznek” címmel hirdetett demonstrációt a bukaresti Egyetem térre, a Declic Facebook-közösség pedig 14 ezer aláírást gyűjtött össze az utóbbi 24 órában tiltakozásul az ellen, hogy a kormány állami temetést rendezett Ion Iliescunak.

A kommunista párt vezetésében korábban részt vevő, de Nicolae Ceaușescu

pártfőtitkár által félreállított Iliescu a Temesvárról indult népfelkelést és a diktátor menekülési kísérletét kihasználva 1989. december 22-én, a hadsereg több tábornokával együtt megalakított Nemzeti Megmentési Front (FSN) nevében ragadta magához a hatalmat, az FSN ugyanis a román forradalmat „élőben” közvetítő televízió adásán keresztül gyakorlatilag átvette az ország operatív irányítását. 1990 májusában, az első szabad választásokon Iliescut az érvényes voksok 85 százalékaival választották az ország elnökévé.

A legfőbb ügyészség több ízben is megpróbálta bíróság elé állítani Ion Iliescut az 1989-es forradalom, illetve az 1990. júniusi úgynevezett „bányászjárás” – a politikai ellenfelek megfélemlítését célzó erőszakhullám – ügyében, de ezek a perek sosem jutottak el az érdemi tárgyalás szakaszába, mert a legfelsőbb bíróság rendre visszaküldte a vádhatóságnak a periratokat, és elrendelte, hogy kezdje előlről a bűnvádi eljárást, arra hivatkozva, hogy a bizonyítékok összegyűjtésénél nem járt el jogszerűen.

A katonai ügyészség azt állította: Nicolae Ceaușescu kommunista diktátor félreállítása után, az ország vezetését 1989 decemberében magához ragadó Nemzeti Megmentési Front rémhírkeltéssel provokált ki fegyveres összetűzéseket, hogy egy nem létező ellenség elleni győztes harccal legitimálja hatalmát. Az úgynevezett „terroristákkal” kapcsolatos, mesterségesen előidézett tömegpszichózisban 1989. december 22. után 862-en meghaltak és 2150-en megsebesültek – szerepelt a vádiratban.

Ion Iliescu 1990 és 1996, illetve 2000 és 2004 között volt Románia elnöke. *(MTI)*

Bejelentette a lengyel „államberendezés javításával foglalkozó tanács” létrehozását is.

Nawrocki beszédét az elnökjelöltséget támogató Jog és Igazságosság képviselői álló tapssal fogadták.

Az egész napos beiktatási ünnepségek során Karol Nawrocki részt vesz a varsói székesegyházban bemutatott szentmisén. Ezt követően a varsói királyi várban Nawrockinak átadják a mindenkori lengyel elnöknek járó jelvényeket, egyebek között a legmagasabb és legrégebbi lengyel kitüntetést, a Fehér Sas érdemrendet, és ünnepi katonai díszszemlén átveszi a hadsereg főparancsnoki tisztjét.

A közvetlenül választott lengyel államfőnek az alkotmány értelmében viszonylag erős jogosítványai vannak.

Ő a hadsereg főparancsnoka, a nemzetközi kapcsolatokban Lengyelország legmagasabb rangú képviselőjének számít, hatáskörébe tartozik a nemzetközi szerződések jóváhagyása és felmondása is.

Megvétőzhatja a parlament által elfogadott törvényeket, és az elnöki vétót a szejm újabb szavazáson csak háromötödös többséggel utasíthatja el.

A jelenlegi kormánykoalíció nem rendelkezik ilyen többséggel. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Hamarosan köztírá kerül a helyi közigazgatás reformjáról szóló törvénymódosító csomag

A kormány néhány napon belül köztírá bocsátja a helyi közigazgatás reformjáról szóló törvénymódosító tervezetet – nyilatkozta szerdán az Agerpresnek Cseke Attila. A fejlesztési és közigazgatási miniszter emlékeztetett arra, hogy a jogszabályjavaslat része a második deficitcsökkentő csomagnak. Beszámolója szerint a tervezetről kedden egy újabb egyeztetési fordulót tartottak a Romániai Megyei Jogú Városok Szövetségének képviselővel Ilie Bolojan miniszterelnök, Tánczos Barna kormányfőhelyettes és Florin Manole munkaügyi miniszter jelenlétében. Szerinte a helyi közigazgatás reformja segíteni fogja az önkormányzatokat megnövelni a pénzügyi forrásait és ésszerűsíteni a szervezeti felépítésüket. *(Agerpres)*

Fogadta az amerikai elnök különmegbízottját Vlagyimir Putyin

Fogadta a Fehér Ház különmegbízottját, Steve Witkoffot a Kremlben Vlagyimir Putyin elnök – közölte szerdán az orosz államfő sajtószolgálat. A több mint háromórás megbeszélésről Jurij Usakov, az orosz elnök külpolitikai tanácsadója az orosz médiának elmondta, hogy a téma „elsősorban természetesen az ukrainai válság” volt, a második téma pedig az Egyesült Államok és Oroszország közötti stratégiai együttműködés lehetséges fejlődésének kilátásai. Mint mondta, Putyin néhány jelzést küldött az Egyesült Államoknak az ukrán kérdéssel kapcsolatban, és kapott erre vonatkozó jelzéseket Donald Trump amerikai elnöktől. A megbeszélést hasznosnak és konstruktívnak minősítette, de kitért az elől, hogy részletekbe bocsátkozzon. *(MTI)*

Közös lögyakorlatot tartott az orosz és a kínai flotta

Közös tüzérségi lögyakorlatot tartottak az orosz és a kínai flotta hajói a Tengeri együttműködés – 2025 kódnevű kétoldalú gyakorlat zárószakaszában a Japán-tengeren – közölte szerdán az orosz Csendes-óceáni Flotta sajtószolgálat. A tájékoztatás szerint az orosz Admiral Tribuc nagy tengeralattjáró-elhárító hajó és a Gromkij korvett, valamint a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg haditengerésztének Sao Hszing és az Urumcsi rombolója együtt gyakorolta a tüzérségi harcot a feltételezett ellenség hajóival és az ellenséges tengeralattjárók felkutatását. A hadihajók gyakorolták a legénység nélküli motorcsónakok és pilóta nélküli repülőgépek elleni közös védekezést is. A Tengeri együttműködés – 2025 orosz–kínai flottagyakorlatot augusztus 1–5. között tartották. A manőverek során a felek először állítottak fel a parton egy közös parancsnokságot, amely koordinálta a részt vevő hajók tevékenységét. *(MTI)*

Atomfelhők árnyékában

(Folytatás az 1. oldalról)

több mint 31 ezer bombát és egyéb robbanótöltetet számlált. És az eddigi nyilvánosságra került információk szerint kétszer is az atomháború küszöbére került a világ, egyszer az 1962-es kubai rakétaválság idején, és egyszer a nyolcvanas évek közepén. Majd a jövő történetéi lehet, hogy több ilyen esetre is fényt derítenek.

Manapság kilenc ország rendelkezik atomfegyverekkel, összesen közel tízezer aktív atomtöltettel, de a teljes arzenál ennél nagyobb. Ez többszörösen is elég lenne a földi élet teljes kipusztításához. És fenyegetés ma, évtizedekkel a hidegháború után is létezik, mert az ukrainai proxyháborúban a nyugatiak a legtöbb atomfegyvert birtokló orosz mackó bajszát rángatják, és az idei indiai–pakisztáni összecsapás is két regionális atomhatalom között zajlott le. És ugyanitt említhető, hogy az atomfegyver birtoklására törekvő tizedik ország ilyen kapacitását az idén rombolták le. Hogy mennyire, az attól függ, kinek a narratíváját tekintjük hitelesnek, de reméljük, hogy nagyon. Mert már annyi atomfegyver is túl sok egy ilyen kis bolygónak, amennyi ma van betárazva, használatra készen. Ha nem hagyjuk kiveszni az emlékezetből a nyolcvan évvel ezelőtti borzalmakat, talán ésnél lehet tartani az atomfegyverek indítókulcsai felett örökdő döntéshozókat, mielőtt elszabadul a pokol.

Ojtoz: a magyar falu, ahol már alig beszélnek csángó magyarul

Konstanca megyében vannak fiatalok, akik szeretnének magyarul tanulni

Ojtozt legendák lengik körbe, amelyek arról szólnak, hogy van egy magyar falu a Fekete-tenger partján. Sokan hivatkoznak rá úgy, hogy Európa legdélibb és legkeletibb magyar falva, amely mindössze 20 kilométerre van Konstancától, Lumina községben. A falu lakóinak többsége a Bákó megyei Lujzikalagorból származik, vagyis moldvai csángókról van szó. A lujzikalagori leszerelő katonák hadi szolgálataikért cserébe a román államtól kaptak földterületet, de ahogy a helyiek is elmondják, Bákó megyében már nem volt terület, ezért a Fekete-tenger partján kapták a földet, így kerültek a csángók Konstanca mellé.

Nagy-Bodó Szilárd

A faluban van egy római katolikus templom, amelynek Nagyboldogasszony a védőszentje, a templom oldalán pedig emléktábla áll az elhunyt hősök nevével. Ezen nevek nagy része románosított magyar név, az egykori származás azonban világos.

A faluban találkozunk Scripcaru Erzsébettel, ő beszél magyarul, csángóul. Azonban a faluban már leginkább románul beszélnek, csak néhány idősebb ember tud valamennyire megszólalni csángóul. Erzsébet fel is hív két helybélit, az egyiknek nincs ideje fogadni minket, véletlenül futunk össze az utcán egypár másodpercre, és valóban

szól egy-két szót csángóul, kevert román-magyarul. Aztán elmegyünk egy helybéli lakoshoz, nála kiderül, hogy évente többen is felkeresik a települést, illetve az ott élő csángók egy része évente akár többször is elmegy, ahogy ők nevezik, Lujziba, vagyis Lujzikalagorba, ahonnan származnak.

A hagyományok megvannak, az idősek éltetik őket. Látogatásunkkor az idős néni elővette a saját kezével hímzett népviseleti ruhákat, beszélt a hagyományos ételekről, a szokásaikról, illetve arról, hogy ő maga hogy is került Oj-

tozra, hogy ismerkedett meg a férjével, és költözött a Fekete-tenger partjára. De szóba került az ojtozi pap is, aki egyáltalán nem támogatja, hogy a helyiek elmenjenek Lujziba a különféle ünnepekre. Egy, a főúttól félreeső településről van szó, a reptér és a NATO-légitámaszpont szomszédságában, ahol megvan a pap vezető szerepe.

Látogatásunkkor az idős néni nem szólalt meg magyarul, de azt elmesélte, hogy a különböző eseményeken szoktak énekelni is, például az „Az a szép” kezdetű dalt, az ének címét pedig tökéletesen magyarul kiejtéssel mondta ki.

Az ojtozi templom

gondolni, hogy Lujzikalagor és Hargita megye határa között hozzávetőlegesen 100 kilométer van, Ojtoz címere pedig kék pajzsban levő nap, ami kísértetiesen hasonlít a székely motívumokra.

Bár már túlzás azt mondani, hogy az magyar vagy csángó magyar falu, a Fekete-tenger partján ma is vannak olyan fiatalok, akik meg szeretnék tanulni felmenőik nyelvét. Ebben Erzsébet segít nekik, 30 gyermeket tanít magyarul, a településen élő szülők pedig nagyon hálásak neki ezért a munkáért, annak ellenére, hogy ők már nem tudnak megszólalni őseik nyelvén, és a térségben jóformán senki nem beszél magyarul. A 2021-es népszámlálás adatai alapján Konstancán 152 ember vallotta magát magyarnak. Erzsébettől azt is megtudtuk, hogy van magyar templom is Konstancán, ahova minden hónap első vasárnapján Déváról érkezik egy lelkész.

Ojtoz egy különleges hely, egy falu a Fekete-tenger partján, ahol

lehet magyar szót hallani, ha már nem is sokat. Felötlött bennem, hogy mi lesz a hagyományainkkal, miután az idősebbek eltávoznak, azonban valahogy melegséggel tölt el az, hogy vannak olyan fiatalok, akik érdeklődnek, akik meg akarnak tanulni csángó magyarul, mert ez azt is jelenti, hogy lesznek, akik őrizzék a hagyományokat, és nekik köszönhetően továbbra is lesznek, akik magyarul beszélnek a Fekete-tenger partján, több száz kilométerre Székelyföldről, egy olyan helyen, ahol talán nem is gondolnánk!

A vendégszeretetük pedig kiemelkedő, a helyszínen hívtam fel Erzsébetet, aki azonnal fogadott, és elmondta a településről azokat az információkat, amelyek nagy része ebben a cikkben is szerepel. De azt is megtudtuk, hogy tavaly még voltak Ojtozon Marosvásárhelyről, egy hozzávetőleg 10 fős fiatal csapat, amely a tenger felé tartva tett egy kitérőt. Őket is szívesen fogadták, sőt egyenesen örvendtek, hogy az ország más részéről érkezők kíváncsiak Ojtozra, egy eldugott, de különleges világra a Fekete-tenger partján!

A hagyományos népviselet, vendéglátónk saját kezűleg hímezte

Fotók: Nagy-Bodó Szilárd

Babák népviseletben, az ő ruhájuk is kézi hímzéssel készült

Ojtoz egy megközelítőleg 900 fős település, ahol működik iskola, óvoda, van víz- és szennyvíz-, illetve áramhálózat is. Továbbá hétköznapi óránként, hétvégente kétóránként van busz be Konstancára, a legközelebbi város pedig a 10 kilométerre levő Ovidiu. A település címere mellett sem lehet szó nélkül elmenni, azon is érződik, hogy a helybeliek egykoron közel éltek Székelyföldre. Elég csak arra

Zeneileg

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

Szigorúan magánvéleményt vezetek elő, és persze post festa. Vagyis már a történet (vagy meg nem történtek) után. A főtér a vásárhelyi hőségben reszketett. Mi több, kongott – az ürességtől. Holott zenétől kellett volna hangosnak lennie. A pingpongasztalok körül sem sürgölődött a zeneélvezők hada, bajnokok és bajnokjelöltek. A világgyorsítkező teraszán sem ültek ott a szorgos kufárok, akikről az ószer újabban a nevét nyerte. Egyszóval árva volt a város piactere, holott...

Miután ennyit rejtelmeskedtünk, ráfordulnánk a célegyenesre. Egykoron Marosvásárhelyen nem volt divat, sőt ismeretlen volt az utcai zenélés. Az a fajta, ahol egy utcasarkon megáll egy tehetséget és nincstelenséget érző férfi, és előkapja repedt hegedűjét, elcsempült harmonikáját (vásárhelyi kiejtésben a Fürst-telep magasságában: hermonikát) vagy egyéb zaj- és kellemeltető műszerszámát, és dalra fakasztja azt (azokat). Kitesz

egy elárvult hegedűtöket vagy kisebb úrtartalmú edényt, amelybe behullathatják a jószívű közönség tagjai krajcárjaikat. A művészlet így nyer honorálást és honoráriumot. Mondom, ez nem volt. Legalábbis nem tartott meg a város emlékezete efféle zenészeket, népzeneészeket, Lavotta-tetői világklasszisokat és tehetségeket. Az utcai zenélés egyetlen formája – tehát mégis volt? – a szerenád volt, illetve a ballagás után a tanároknak és tanárnőeknek adott éjjeli zene. De ez inkább teli tüdőből történt, és kórusban, a tanítványok által, ill. a szerelmesek részéről felbérelt cigányok segítségével.

Na már most, a rendszerváltás környékén szórványosan feltűntek utcazenészek, és el is tűntek a szórványban. Leginkább azokra a dél- és közép-amerikai, inka, perui vagy mexikói zenészekre gondolok, akik váratlanul jelentek meg és zenéltek, a lakosság nem kis öröme, majd köddé váltak néhány nap után. Szórványosságukhoz hozzájárult a le-

tűnt városvezetés – nem tudom, pontosan kit terhel a felelősség –, amely kitiltotta a zene-művészet megszállottjait és keresőit az utcákról és utcasarkokról és parkokból, ahol felverték tanyájukat. Sokan sajnáltuk.

Aztán valakinek eszébe jutott, szervezünk, pajtások, fesztivált, hívjuk össze a szakma összes bajnokát, a fellelhető utcazenészeket engedjük vissza egy-két-három napra. Zárjuk le a főteret, hadd duguljon be Vásárhely forgalma erre az időszakra. Holott ki lehetett volna képezni a zenei teret, mondjuk a főtér hosszú járdaszíkján Árva Jankótól Bethlen Gáborig, vagy valahol a tömbháznegyedek közé ékelődő közparkokban, hisz a város zöme amúgy sem a főtéren lakik. A Somostetőn medveriasztásul, a Víkendtelepen a csendpárti lakosság nagyobb öröme. Szétagolva – hangszerek szerint, például.

Az igazi utcazenélésre pedig bőven, napi gyakorisággal találunk példákat bármely eu-

rópai városban. Ott állnak a metró bejáratánál vagy egy középület közelében, forgalmas tereken és a vasútállomások előtt, piactereken és parkok sétányain. Zenélnek a maguk örömeire, vagy egzisztenciális okokból fakadnak harmóniakra, cincognak, nyekeregnek, cifrázzák, kedvenceket utánoznak, néha elektromosan is felerősítik a zenét. Mindezt spontán, természetes, valódi felállásban, ahogyan az utcai zenélés íratlan vagy írott szabályai megkövetelik. Néha a rendőr rájuk szól, máskor a konkurens zenészek üzik el a gyengébbet, de van, hogy halótávon belül egymást felülmúlni akarják, és így keletkezik a hangnak az ő pompás zavarva. Mégis elviselhető, ui. ez a nagyvárosi zenélés természete, mikéntje.

Vásárhely – hitünk szerint – már-már nagyváros. Vissza kellene engedni az utca muzsikusait az év minden napjára, és az sokkal inkább fesztivál jelleget kölcsönöz a településnek. A rohanásban egy rövid megálló, a létért való küzdelemben felszusszanás. Hidd el, ő városatyák gyülekezete: üdítően kellemes.

SZERKESZTETTE: MENYHÁRT BORBÁLA

Ne a képernyő legyen a gyerek legjobb barátja!

Minden édesanya hallotta legalább egyszer életében, hogy mennyire fontos, hogy csak bizonyos kor után engedélyezzük csemetéinknek a különböző kütyük használatát, illetve hogy mennyire lényeges, hogy a későbbi életkorokban is határokat szabjunk a napi képernyőidőnek. Sajnos a 20 perces család- vagy gyermekorvosi konzultációba ritkán fér bele egy részletesebb magyarázat.

NREM-alvás (non-REM vagy lassú hullámú alvás)

Ez az alvás „nyugalmi” fázisa, amelynek során az agy lassú hullámokat bocsát ki (delta hullámok), a test ellazul, a szívverés és a légzés lassul, az elmúlt nap emlékei „átrendeződnek” és megerősödnek. Segít az értelmi fejlődésben, az

Miért is történik mindez? A világos, kék fénnel működő képernyők sötétben való használata

Dr. Pap Noémi
gyermekgyógyász rezidens

Manapság nem egyszerű feladat szülőnek lenni, hiszen a 8 órás munka mellett rengeteg feladat vár még ránk otthon is. Ilyenkor nagy segítség tud lenni, ha gyermekünk egy videót vagy rajzfilmet nézve elüldögél, míg mi össze tudjuk dobni a vacsorát, és betenni a mosást, hiszen mindannyian tudjuk, az a fránya szennyekosár soha nem akar kiürülni.

De mit is okozhatunk ezzel hosszú távon, ha túllépjük az ajánlott időt, ha nem megfelelő rajzfilmeket választunk az ovis gyermekünknek, ha a tinédzser fiunk, lányunk nem az ideális platformokon tölti az idejét?

1. Diéta és obezitás (elhízás)

Egyértelmű összefüggés van a tinédzser/felnőttkori obezitás és a túlzott képernyőhasználat között. Vélhetően semmi újat nem mondunk ezzel a kijelentéssel, hiszen eléggé logikus, hogy aki tévé előtt üldögél, és különböző nasikat ropogat, arra bizony könnyebben szaladnak fel a kilók is. Ez gyermekeknél sincs másképp. 14 vizsgálat összesített eredménye kimutatta, hogy ha mindennap csak egy órát is televíziózással töltenek gyermekeink, akkor az elhízás kockázata 13%-kal növekedik mind fiúknál, mind lányoknál. Mit is jelent ez? Egy gyermek, aki napi 3 órát tölt televíziózással, annak 39%-kal nagyobb esélye van az elhízásra, mint egy olyan társának, aki nem tölti idejét a képernyő előtt. Ijesztő, nem? Hiszen csak 3 óráról beszélünk, ami sajnos nagyon sok háztartásban kevésnek számít.

2. Alvás

Minden bizonnyal itt sem mondunk új információkat, amikor kijelentjük, hogy a túlzott képernyőhasználat hatással van az alvás mennyiségére, hiszen tudjuk, hogy sokszor mi, felnőttek is nehezen tesszük le a telefont a kezünkől. Azonban, főleg a lefekvés előtti képernyőhasználat, az alvás minőségét is befolyásolja, amelyet több kutatás is alátámaszt. Kisiskolás gyermekek és tinédzserek esetében leírtak álmatlanságot, gyakoribb éjszakai ébredéseket, nyugtalan és felszínes alvást.

gátolja a melatonin nevű hormon termelődését, megzavarva ezáltal a cirkadián, azaz az alvás-ébrenléti ritmust. Emellett fontos tényező az is, hogy gyermekünk milyen videót néz. Az agyat stimuláló videók, amelyek fokozzák az agyi aktivitást, nehezítik mind az elalvást, mind a nyugodt alvást az éjszaka folyamán. Az is fontos faktor, hogy az adott játék, videó milyen érzelmeket vált ki. A negatív érzelmek fokozódása, a „nem vagyok elég jó” benyomás erősödése (modellek, fitnesszedzők, influenszerek álomvilágba illő videói) is rossz hatással vannak, főleg tinédzserek körében, az alvás minőségére.

Miért is fontos a megfelelő, nyugodt alvás? Ennek megértéséhez először meg kell néznünk, hogy milyen mechanizmusok mennek végbe a szervezetünkben, míg mi az igazak álmát alusszuk.

Az agyunk és idegrendszerünk gyermekkorban egy igen intenzív fejlődésen megy át, főleg alvás közben! Ezalatt az agyunk különböző szakaszokon megy keresztül, melyek változnak az éjszaka során, különböző szerepeket töltve be. Nézzük át röviden, hogy melyek is ezek a fázisok:

gyors fejlődését, a látás és mozgás összehangolását.

Szóval most ismét elmondtuk, amit már eddig is tudtunk, hogy agyunk mennyire bonyolult „szerkezet”, és mennyire fontos számára a gyermekkor minden szakaszában a megfelelő mennyiségű és minőségű alvás.

Ha már szervezetünk összetettségéről, bonyolultságáról beszélünk, akkor bizony azt sem felejtethjük el, hogy a növekedési hormon is az éjszakai alvás során szabadul fel a legnagyobb mennyiségben, hozzájárulva ezzel gyermekünk megfelelő ütemben való növekedéséhez. Az már csak cseresznye a habos tortán, hogy a kevés, illetve nem megfelelő alvás csökkenti immunrendszerünk védekezőképességét is a fertőzésekkel szemben, hiszen a fáradt szervezet bizony sokkal nehezebben tudja felvenni a harcot azokkal a fránya baktériumokkal és vírusokkal, amelyek folyamatosan körülöttünk ólálkodnak.

Feltehetjük tehát a kérdést, hogy megéri az az egy óra telefonozás, tévézés közvetlen lefekvés előtt, vagy inkább közös olvasóestet tartva fejezzük be a napunkat, egy jó mese vagy történet társaságában?

3. Gondolkodási képesség és szellemi fejlődés

Több tanulmány is bizonyította, hogy van negatív összefüggés a képernyő előtt töltött idő és a gyermek kognitív fejlődése között. Egy, a 24–30 hónapos gyermekek körében végzett koreai kutatás kimutatta, hogy a beszédfejlődés késésének kockázata arányosan nőtt a televízió előtt töltött idő mennyiségével. Azoknál a kisgyermekeknél, akik naponta 2–3 órát töltöttek a tévé előtt, 2,7-szeresére nőtt a nyelvi fejlődés késésének kockázata azokhoz képest, akik kevesebb mint napi 1 órát tévéztek. A napi több mint 3 órát tévéző kisgyermekeknél a nyelvi késés relatív kockázata körülbelül háromszorosára emelkedett.

Hasonlóképpen, egy hosszú távú vizsgálat megállapította, hogy azok a gyermekek, akik első életéveikben többet tévéztek, 5–6 éves korukra kevésbé voltak iskolaérettek. Ez alacsonyabb szókincs- és számismereti pontszámokban, valamint gyengébb tanórai aktivitásban nyilvánult meg.

Ám ahhoz, hogy megértsük, miért is van negatív hatással a túl-

zott képernyőidő gyermekünk fejlődésére, először azt kell megértenünk, hogy mi a négy alappillére a megfelelő tanulási folyamatnak, illetve azt, hogy hogyan is tanulnak gyermekeink.

A tanulás legyen aktív

A gyermekek akkor tanulnak a leghatékonyabban, amikor aktív, gondolkodásra serkentő, tanulást támogató környezetben vannak. Játék és egyéb tevékenységek segítségével értelmezik a világot maguk körül, formálják tapasztalataikat, tudásukat, így fejlődnek a kognitív képességeik. A tévézés és telefonozás ezzel szemben passzív tevékenységek, hiszen az aktív tanulás a „gondolkodva tanulást” foglalja magába. Még akkor is, ha egy oktatóműsorról van szó, vagy szűkséges valamilyen fizikai aktivitást végezni, például képernyőn lapozgatni, akkor is a képernyő nézése egy passzív tevékenység marad, mely során a gyermeket sokkal inkább kötik le a vizuális elemek, mint a megjelenített információk, így a tanulási folyamat beindulása elmarad. Még mi, felnőttek is, sokszor azon kapjuk magunkat, hogy egy fél év múlva már annak az érdekes filmnek a szereplőire is alig emlékszünk.

Gyermeink legyen „elkötelezett”

A gyermekek akkor tanulnak a legjobban, amikor elkötelezettek – ideértve a részvételt, az érdeklődés fenntartását, valamint azt, hogy ellenállnak a figyelemelterelésnek. Valljuk be, a televíziós műsorok, különböző online videók más számunkra is sokszor figyelemelterelésként működnek. Főzés közben sorozatot nézünk, és hoppá, azon kapjuk magunkat, hogy nem tudjuk, vajon most megszóztuk-e a levest vagy sem? Ez gyermekeknél is hasonlóan működik, ezért – főleg, ha igényük van a játékra –, ne kapcsoljuk be a televíziót arra az esetre, ha majd megunja a kockaépítést, mert csak háttérzajként, felesleges zavaró tényezőként fog szolgálni.

A tanulás legyen jelentéssel bíró

A gyermekek akkor tanulnak a leghatékonyabban, amikor a tananyag kapcsolódik a meglévő tudásukhoz, és visszaatal a saját tapasztalataikra, élményeikre. Ehhez talán a legegyszerűbb példa az, ahogy az anyanyelvünket tanuljuk meg. Mindenki fejében, ha azt mondom, gondoljon egy kutyusra, akkor az elménkben egy kép jelenik meg egy kutyáról, legyen az border collie vagy éppen egy tacskó, hiszen a szót az agyunk összeköti a jól ismert képpel. Egy kisgyermek is könnyebben társít egy megtanulandó elemet egy, már korábban látott képhez, megélt tapasztalathoz.

Társas interakcióban gazdag

A gyermekek különös érzékenységgel tanulnak más emberektől, gondozókkal, pedagógusokkal, kortársakkal való interakciók során. Ezalatt a szociális készségek és figyelmük is jobban fejlődik, illetve mi is, mint társak, sokkal jobban fel tudjuk mérni, hogyan haladjunk egy játékos tanulás során, mikor hagyjunk gyermekünknek több időt a választásra, mikor segítsünk be egy kicsit, ezzel is jobban rájuk szabva

(Folytatás a 7. oldalon)

Családon belüli erőszak: hetente meggyilkolnak egy nőt Romániában

Amikor a pokol neve: otthon

Június elején Ilfov megyében, egy lakóövezetben, a nyílt utcán, gyermeke szeme láttára lőtt le egy 23 éves várandós nőt a volt párja, aki ellen korábban távolságtartási végzést is kért. Néhány héttel ezelőtt a Maros megyei Mezőméhesen gyilkolt meg egy huszonéves édesanyát a volt élettársa. Legutóbb, néhány napja Buftea-n, egy negyvenes éveiben járó nőt az utcán szúrt le a volt párja, bár ideiglenes távoltartási végzés volt kiállítva a nevére. Családon belüli erőszak végkimeneteleként hetente meghal egy nő Romániában, idén az év első felében harminc nőt gyilkolt meg a jelenlegi vagy a volt férje, élettársa. A törvényes keret adott, a hatóságok kezében számos eszköz van az áldozatok védelme érdekében, mégis valami hibádzik, hiszen sok esetben távoltartási végzéssel a zsebükben vesztik életüket nők, édesanyák.

Menyhárt Borbála

Drámai, ami ma Romániában történik, hiszen lassan nem telik el úgy hét, hogy ne számolna be a sajtó egy újabb nőről, édesanyáról, akinek az életét a párja oltotta ki. A rendőrség adatai szerint tavaly 188 áldozatot gyilkolt meg az, akit egykor társául választott. Az év első hat hónapjában 61 ezer családon belüli erőszaknak minősülő esetet jelentettek Romániában, ez azonban csak a jéghegy csúcsa, ami a hatóságok tudomására jut, a valós szám ennél sokkal magasabb.

– Nem túlzás kijelenteni, hogy Romániában minden második nő, aki szembejön velünk az utcán, bántalmazás áldozata – jelentette ki lapunknak Csép Éva Andrea parlamenti képviselő.

Az idei 61 ezer eset több mint felében fizikai bántalmazást jelentettek, a következő leggyakoribbak pedig a pszichológiai, azaz a lelki terror, anyagi jellegű agresszió, valamint a szociális erőszak, amikor a bántalmazó elszigeteli a környezétől az áldozatát. A tapasztalat az, hogy akkor ugrik meg a családon belüli erőszakos esetek száma, amikor a társadalomban problémák vannak, a gazdasági bizonytalansággal összefüggésbe hozható ez a jelenség. A Covid-járvány alatti bezártság idején, amikor össze voltak zárva a családok, 2008-ban pedig a megfélemlítő intézkedések idején, amikor egyik napról a másikra béreket vágtak le, ugrásszerűen nőttek az esetek, a jelenlegi időszak, a gazdasági bizonytalanság amiben élünk, sajnos szintén kedvez ennek.

„Az azonnali távoltartási rendelettel életeket mentettünk meg”

Csép Éva Andrea parlamenti képviselő az utóbbi években mélyen beleásta magát a családon belüli erőszak kérdéskörébe, és számos törvénymódosítást kezdeményezett az áldozatok védelmében. A törvénykezés szintjén az elmúlt években számos előrelépés történt a jelenség visszaszorítása érdekében, az egyik legjelentősebb az ideiglenes távoltartási végzés bevezetése volt, amely azonnali védelmet nyújt az áldozatoknak, hiszen a végzést a helyszínrre riasztott rendőr is kiállíthatja.

– Az azonnali távoltartási rendelettel életeket mentettünk meg. Ugyanakkor a törvényben megteremtettük azt a lehetőséget, hogy akárcsak más bűntény, például egy gyilkossági helyszín esetében, a rendőrség bemehet a lakásba, attól függetlenül, hogy az ingatlan tulajdonosa beleegyezik-e vagy sem. Ezen túlmenően el is tudja távolítani akár a saját lakásából is az agresszort, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az áldozat veszélyben van. A rend őreinek a rendelkezésére áll egy 21 kérdést tartalmazó kérdőív,

hogy ők maguk is védve legyenek, azaz indokolni tudják, hogy a döntést azért hozták meg, mert a kérdőívben szereplő kritériumok alapján veszélyhelyzet állt fenn – magyarázta a képviselő.

A törvényes keret adott, a gyakorlatba ültetése viszont akadozik

– Nagyon sok áldozattal beszélgettem, a törvénymódosításaim úgy születtek, hogy ők, illetve az őket felkaroló civil szervezetek jelezték, mi az, ami a gyakorlatban nem működik, melyek a hiányosságok, amelyek kellene javítani. Mára tehát adottak a törvényben foglalt védelmi intézkedések, de valamiért nem működik úgy a rendszer, ahogy kellene – ismerte el a képviselő, aki szerint a probléma az, hogy a rendszer túl bürokratikus, ami hátráltatja a konkrét beavatkozásokat, ugyanakkor visszaélések is történnek, ami miatt óvatossággal avatkoznak be a rendőrök, illetve az is gondot okoz, hogy nincsenek kellőképpen kiképezve ezekre az esetekre a bírák, ügyészek, rendőrök, hiszen teljesen másfajta viszonyulást igényel egy rendőr részéről, amikor kiszáll egy családon belüli erőszak helyszínére, vagy tegyük fel egy betöréshez – világított rá Csép Éva Andrea. Az áldozatok védelmében eljáró hatóságok képviselőit ugyan kiképezik, de lassacskán, viszont nincs elég erőforrás, másrészt nagy a fluktuáció ezeken a területeken. A parlamenti képviselő ugyanakkor úgy véli, szükség lenne az egyes esetekben a beavatkozások utólagos elemzésére, kiértékelésére, hogy megnézzék, mi az, ami nem működött, hiszen ezek az esetek nem pusztán statisztikák, hanem egyéni sorsok, történetek, nincs két egyforma történet. Másrészt az is problémát jelent, hogy nincs kellő finanszírozás szánsa az áldozatokat, valamint az agresszorokat célzó rehabilitációs központoknak. Ez utóbbiak számára mindössze két-három központ működik az országban.

– Ha van infrastruktúra, akkor a bíró el tudja rendelni a távoltartási rendelet kiállítását mellett, hogy a bántalmazók kötelezően részt vegyenek egy két hónapos rehabilitáción. Meggyőződésem, hogy ez segítené abban, hogy kevesebb ilyen eset történjen, kevesebb visszaeső bántalmazó legyen – adott hangot véleményének a képviselő.

Megússzák egy „felfüggesztéssel”?

Romániában sajnos gyakori tapasztalat, hogy távoltartási végzés birtokában válnak gyilkosság áldozataivá feleségek, élettársak. És bár a törvény értelmében hat hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel jár a távoltartási végzés megszegése, sajnos sokan megsértik annak

előírásait, ennek ellenére kevés agresszor kerül rács mögé. Idén fél év alatt a bántalmazás helyszínére kiszálló rendőrök mintegy hatezer sürgősségi távoltartási rendeletet állítottak ki, ezek közül 2271 alakult át a bíróság által kibocsátott végzéssé. A több mint hatezer távoltartási rendelet egyharmadát megsértették, azaz a tiltás ellenére közeledett áldozatához, vagy kapcsolatba lépett vele a bántalmazó.

– Az egyik törvénymódosítás, amin dolgozom, az, hogy családon belüli erőszak esetében ne lehessen felfüggesztett börtönbüntetést kiszabni, vagy csupán hatósági felügyelet alá helyezni az agresszort, hanem kötelező legyen a letöltendő szabadságvesztés. Ez segítené, de ugyanakkor szigorúbb büntetések kellenének a nők ellen elkövetett gyilkosságok esetében, hiszen az idei év harmincadik hetéig harminc nő vált a családon belüli erőszak halálos áldozatává. A büntető törvénykönyvben már most súlyosbító körülménynek számít, ha családon belül elkövetett büntettről van szó, ilyenkor 25 százalékkal súlyosabb büntetés róható ki – mutatott rá a képviselő.

Amikor az életed forog kockán, nincs idő bizonyítékokat gyűjteni

Kérdésünkre, hogy mi lehet az oka annak, hogy az igazságszolgáltatás túlságosan engedékeny az agresszorokkal, Csép Éva Andrea rámutatott, előfordul, hogy az áldozatoknak kevés bizonyítékuk van, mert bántalmazás esetén nem az az első dolog, hogy bizonyítékokat gyűjtsenek, hanem, hogy mentsék a gyerekeiket és a saját életüket, ami emberileg teljesen érthető. Sajnos az is gyakori, hogy az áldozatok utólag visszavonják a feljelentést, és ebben az esetben megszűnik az eljárás az agresszor ellen. A Maros megyei RMDSZ-képviselő elmondta, 2017-ben volt egy törvénymódosítási javaslata, ami arról szólt, hogy ha ugyanaz az áldozat, ugyanazt a személyt második alkalommal ugyanazért a bántalmazásért jelenti fel, ha vissza is vonja utólag a feljelentést, a kivizsgálás automatikusan folytatódjon. Ezt a javaslatot azonban nem sikerült törvénybe foglalni, holott a mindennapok tapasztalata az, hogy rengeteg nő a fenyegetések, megfélemlítések hatására vonja vissza a feljelentést. Ugyanakkor az is jellemző, hogy az agresszív tettét egy számon-bánom időszak követi, amikor a bántalmazó lelkiileg annyira képes befolyásolni az áldozatot, hogy tényleg elhiszi neki, hogy bánja tettét, azonban ha egyszer megtörtént, nagyon ritka az, amikor a bántalmazást ne követné előbb vagy utóbb újabb agresszió.

Áldozatok ezrei utasítják el az elektronikus nyomkövetőt

– Négy évig dolgoztunk azon, hogy Románia összes megyéje le legyen fedve elektronikus nyomkövetőkkel, tavaly október óta minden megyében adott ez a védelmi lehetőség – hangsúlyozta Csép Éva Andrea. Ennek ellenére azonban sajnos az áldozatok nagy része visszautasítja az eszközt, ami adott esetben az életüket menthetné meg. Az idei első félévi rendőrségi statisztikák szerint 1248 agresszor lábára került lábbilincs, de több mint négyezer esetben utasították vissza

ezt a védelmi intézkedést az áldozatok. A képviselő szerint a visszautasítás hátterében egyrészt az áldozatok tájéko-

Csép Éva Andrea

zatlansága áll, mint mondta, nem szeretné a rendőröket bántani, de valószínűleg az eljárás során ők protokollszerűen teszik a dolgukat, és nem mindig van alkalom felvilágosítani az áldozatokat az elektronikus nyomkövető rendszer előnyeiről.

– Ugyanakkor sok áldozat tévesen azt gondolja, hogy neki is lábbilincset kell viselni, holott ez nem igaz, mindössze a táskájában ott kell legyen egy kis méretű, régi típusú telefonszerű készülék, amit senki nem lát, tehát senki nem fogja megbélyegezni emiatt. Sokan arra hivatkoznak, hogy nem szeretnék, ha a rendőrség követné, hogy mikor, merre járnak. Fontos tudni, hogy a rendőrséget nem érdekli, hogy az áldozat merre jár a mindennapokban, hanem csak az, hogy a készülék jelezze, ha közeledik hozzá az agresszor, és azonnal be tudjanak avatkozni – világított rá a képviselő, aki szerint nagy kihívást jelent az, hogy a távoltartási végzés kiállítását után is kellő odafigyelés és védelem legyen biztosítva az áldozatok számára, hiszen általában ekkor jönnek a gyilkossággal való fenyegetések, és sok esetben az áldozat nem veszi komolyan, és nem jelenti, holott az utóbbi időben történt gyilkossági esetek is bizonyítják, hogy a bántalmazók a távoltartási végzés ellenére is megtalálják a módját annak, hogy valóra váltsák ezeket a fenyegetéseket.

Emiatt igencsak jó hír, hogy valószínűleg az utóbbi időben történt tragédiák nyomán a rendőrség augusztus 1-től egy új intézkedést vezetett be, a távoltartási végzés kibocsátása után időről időre visszatérnek oda, ahol bántalmazás történt, hogy meggyőződjenek róla, nem ismétlődik vagy ismétlődött meg az eset, és az elkövető nem szegte meg az előírásokat. De ugyanígy járnak el azoknál is, akik végül nem kértek távoltartási végzést: szintén rendszeres ellenőrzéseket tartanak a jövőben.

Magyar nyelvű tájékoztatás a román rendőrség hivatalos oldalán

Csép Éva Andrea hangsúlyozta: nagyon sokat kell a családon belüli erőszakról beszélni; arról, hogy mi számít bántalmazásnak, milyen formái vannak, melyek az első jelek, illetve, hogy hol lehet segítséget kérni, milyen lehetőségei vannak az áldozatoknak. Az RMDSZ-nek végre sikerült elérni, hogy a román rendőrség hivatalos honlapján (poli-

tiaromana.ro) magyar nyelven is elérhető legyenek a fontos információk a családon belüli erőszakkal kapcsolatosan. Ugyanakkor ma már törvény írja elő, hogy az önkormányzatok kötelesek évente egyszer közléteni egy jelentést a családon belüli erőszaknak minősülő esetekről, ugyanakkor – együttműködve a helyi közszállítási vállalatokkal, buszmegállókban, buszokon, illetve családorvosi és járóbeteg-rendelőben, ahol várakozni kényszerülnek az emberek –, ki kell függeszteni tájékoztató anyagokat arról, hogy mit jelent a családon belüli erőszak, és hogyan lehet segítséget kérni. Mint mondta, főleg vidéken nehezebben jutnak az áldozatok kellő információhoz, nincs egy támogató hálózat, ugyanakkor ezekben a kisebb közösségekben szégyen agresszióról beszélni, szégyen elválni, és sajnos még természetesnek számít, ha valakit megver a férje. Emiatt sokkal erősebb összefogásra lenne szükség az egyházakkal, önkormányzatokkal vagy akár közösségekben működő civil szervezetekkel, hogy tudatosítsuk, nem szégyen segítséget kérni, nem szégyen egy bántalmazó kapcsolatból kilépni, ha az életünk veszélyben forog – nyomatékosította a képviselő.

Segítséget kell kérni, amíg nem késő!

Ma már számos lehetőség van a segítségkérésre, vészhelyzetben természetesen a 112 segélyhívót kell riasztani, azonban az áldozatok rendelkezésére áll a 0800 500 333 zöldszám is, amelyet éjjel-nappal ingyenesen lehet hívni szakszerű segítségért az ország bármely pontjáról. Ugyanakkor ma már minden megyében működik a Vénusz program keretében indított védett otthon, Maros megyében a Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság is üzemeltet egy 8-12 férőhelyes védett házat. Ezek sürgősségi központként működnek, éjjel-nappal fogadnak áldozatokat, szükség esetén lakhatást biztosítanak nekik és a gyerekeiknek, emellett jogi, pszichológiai tanácsadást, illetve segítenek az áldozatoknak sinre tenni az életüket. Ezenkívül több megyében vannak civil szervezetek által működtetett központok, védett otthonok, Marosvásárhelyen a Moldovei utcában lévő Kelet-európai Szaporodáséjszfégtani Intézethez bármikor fordulhatnak segítségért vagy akár tanácsért a családon belüli erőszak áldozatai.

Enikő receptjei

Rózsa Enikő

KÖNNYED TEPSIS FINOMSÁG

Négy nagy darab csirkemellet előző este bevagdalog, sózok, borsozok, alaposan bekenem olívaolajjal és görög joghurttal . Hat cikk tisztított fokhagymát, egy szál rozmaringot, egy darabka citromot is hozzáadok, és az egészet egy táliban lefóliázom. Másnap a zsebeket hagyma-, paprika-, paradicsom-, fokhagyma-, sajt-, cukkini-, padlizsánszeletekkel töltöm meg. A tepsibe sütőpapírt helyezek. Tetszés szerint vágom a krumplit, elhelyezem a tepsiben, rárakom a töltött csirkemellet. A maradék paradicsomot, hagymát, paprikát is a krumplira rakom. Alaposan meglocsolom olvasztott vajjal és fűszeres sajtkrémmel. Kevés száraz borral is meglocsolom, kevés vizet öntök alája, lefóliázom, és a lerben puhára párolom. Végül eltávolítom a fóliát, és tetszés szerint szép pirosra sütöm. Én friss áfonyával tálaltam.

TEJSZÍNES – TÁRKONYOS LEVES HÚSGOMBÓCCAL

Kevés olajon egy nagyobb murkot, egy petrezselyemgyökeret, egy fej hagymát felkockázok, megdinszelelem, kb. 10 percen keresztül. Feltöltöm három liter vízzel,

amihez négy tyúkhúsleveskockát, pár szemes borsot teszek. 50 dkg darálthúshoz két tojást teszek, sózom, borsozom, húsgolyókat formázok, és a zöldséges léhez adom. Két evőkanál rizst jól megmosok és beleteszem a levesbe. Mindent puhára főzök. Egy dl zsíros főzőtejszínnel behabaram. A tárkonyt nagyobb darabokra vágom, jó sokat adok hozzá. Ízesíthetjük még ízlés szerint ételízesítővel, őrölt borssal.A tűzről félrevéve két evőkanál ecetet adok hozzá, így nem fut össze a tejszínes levesünk.

HÚSLEVES MARHALÁBSZÁRRAL, VELŐSCSONTTAL

A marhalábszárat többször leforrázom, alaposan megmosom, a velőscsontot szintén. Öt nagy darab murkot, két petrezselyemgyökeret, egy paszternákot, egy kisebb karalábét, egy friss paprikát, egy nagyobb cikk káposztát, egy közepes zellergumót, egy fej

hagymát (csak a külső héjától tisztítom meg), két cikk fokhagymát, egy mokkáskannál szemes-

szintén kapcsolatba hozhatók az ADHD-szerű tünetekkel – vélhetően azért, mert ezek a tartalmak erősen ingerlők, és a bennük szereplő karakterek gyakran impulzív-
van viselkednek, és mit csinál egy fejlődésben lévő gyermek? Viselkedésmintákat követ. Emellett a képernyőhasználat, mely növeli az impulzivitást, egyben gyengíti a gyermekekben természetesen kialakult gátló kontrollokat – ezek pedig kulcsmechanizmusok az ADHD tünetegyüttes kialakulásához.

Tehát nem csak az nagyon fontos, hogy mennyi időt tölt el gyermekünk a képernyők előtt, hanem az is, hogy ez idő alatt mit néz, milyen videójátékokkal játszik. Tinédzserkorú gyermekeknél kimutatták, hogy van összefüggés a képernyőidő, a nem megfelelő digitális tartalom követése és a depresszió megjelenése között. Gondoljunk

csak bele, ha mi is annak idején, amikor a legtöbb változáson mentünk keresztül, amikor a hormonjaink a leginkább tomboltak, ha folyamatosan csak olyan tartalommal találkoztunk volna, amelyben azt látjuk, mások milyen szépek, sportosak, okosak, gádzagok, mennyivel jobbak nálunk, nem éreztük volna kevésnek magunkat mi is? Nem éreztük volna, hogy nem vagyunk elég jók? Míg ne-

künk talán ez egy elképzelhetetlen dolog, a mostani generáció számára ez egy igen lényeges probléma, amely sokszor nem kap elég figyelmet.

Ez a téma még nagyon hosszan boncolgatható, nagyon sok aspektusa van, több hipotézissel arra vonatkozóan, hogy pontosan milyen mechanizmusok mennek végbe a gyermekek szervezetében, mi a pontos kapcsolat a különböző érzelmi és mentális problémák, a képernyőidő és a digitális tartalom milyensége között. Egyvalami viszont biztos: létezik a negatív hatás, melyet a túlzott képernyőhasználat okoz.

Na de akkor mennyi is az annyi?

Ideje egy kicsit arról is beszél-nünk, hogy akkor pontosan mik is

borsot, ízlés szerint sót, van, amikor 2-3 tyúkhúsleves kockát, egy kis darab chilit és gyömbért is adok hozzá. Az egészet kb. 7-8 l vízzel feltöltöm, lassú tűzön 4 órát főzöm. A habtól én nem szabadítom meg, szépen eltűnik majd. A zöldségeket, amelyek vékonyabbak, mindig egészben teszem bele, a nagyon vastag murkot kettőbe vágom, ezt a levessel együtt tálalom. A zöldségek vásárlására alaposan odafigyelek. Szeretem, ha a murek jóízű, édes, nyárádmenti termelőknél ilyen. Miután minden puha, és aranyssárga a leves, leszűröm. Most házi laskát, vastagabb cérnametéltet főztem bele. Számomra ez gyógyszer, éppen ezért jó forrón szeretem fogyasztani, darált borssal, csípőspaprikával!

TEJSZÍNES, PÓRÉHAGYMÁS, TOJÁSOS, MURKOS, SAJTOS TORTA

Nyolc nagyobb krumplit héjában és 4 tojást megfőzök. Meghámozom a krumplit, a tojást a részelő nagyobb lyukú részén lereszelem. 10 dkg cheddar sajtot ki-sebb kockára vágok, ½ póréhagymát apróra vágok, egy nagyobb murkot szintén. Három közepes méretű nyers tojást, három dl növényi tejszínt vagy zsíros főzőtejszínt, egy kis pohár (2dl) tejfölt, ízlés szerint sót, darált borsot, pici szerecsendiót, egy csokor zöldpetrezselymet, két evőkanál olívaolajat, pici pirospaprikát, egy érett, villával szétnyomkodott avokádót alaposan összedolgozok. Aki gondolja, füstölt sonkát, kolbászt, bacon-t, szalonnát, sonkát is adhat hozzá. Egy kerek tortaformát kivajazok, beleöntöm a masszát, a tetejét megkenem tejszínnel. 180 fokon 30 perc alatt összesütöm. Egymagában is nagyon finom, de fasírttal, rántott hússal is fogyaszthatjuk. Jó étvágyat kívánok!

Ne a képernyő legyen a gyerek legjobb barátja!

(Folytatás az 5. oldalról)

a folyamatot. Lehet, hogy elsőre ez a négy elem egyszerre való teljesítése nehéz feladatnak tűnik, de ne felejtsük el, hogy a közös játék, amely alatt valami eddig ismeretlen dologgal találkozik gyermekünk, az számára már új információ, tanulási folyamat.

Szociális, érzelmi és mentális egészség

A nagyon fiatal gyermekek körében végzett vizsgálatok arra utalnak, hogy a képernyőhasználat önálló kockázati tényezőt jelent a pszichés jóllét csökkenése szempontjából. Egy thaiföldi csecsemőket vizsgáló elemzés kimutatta, hogy a televíziónak való fokozott kitétség 6 és 18 hónapos kor között összefüggésbe hozható az érzelmi reaktivitással, agresszióval és kifelé irányuló viselkedési problémákkal, mint amilyen a dühkitörés, a szándékos szabályszegés, a dacosság és a többi.

Egy másik tanulmányban leírt kezdeti feltételezés szerint a digitális médiahasználat és az ADHD-tünetek közötti összefüggés közvetlen okozati hatást tükröz (vagyis: a digitális médiatartalmakban van valami, ami közvetlenül figyelemzavart, hiperaktivitást és impulzivitást idéz elő). No de mi is ez a „valami”? Rengeteg tanulmány foglalkozott a televízió, az okostelefonok megjelenése óta azzal, hogy milyen úton is történnek a gyermekekben ezek a változások, mik azok az agyi, érzelmi mechanizmusok, amelyek a fent felsorolt problémák egyikéhez vezethetnek.

Az egyik a „scan and shift” (pásztázás és váltás) elmélet, mely szerint a digitális média gyors tem-

pója arra ösztönzi a gyermeket, hogy a figyelmét a gyors pásztázásra és gyakori váltásokra összpontosítsa. Ez megnehezítheti, hogy később olyan feladatokban tudjon elmélyülni, amelyek tartós figyelmet igényelnek.

Ezenkívül az a feltételezés is megfogalmazódott, hogy azok a gyerekek, akiknél hosszas a képernyőidő, nehezebben tudnak figyelni az unalmasabb, kevésbé stimuláló tevékenységekre. Ennek egyik oka lehet, hogy elveszítik azt a képességüket, hogy „belsőleg szabályozzák” figyelmüket, miután hozzászoktak a digitális média által nyújtott külső figyelemszabályozáshoz.

Továbbá kimutatták, hogy a „média-multitasking” (többféle médiatartalom párhuzamos használata) összefügg a figyelmetlenséggel. Ennek magyarázata, hogy azok a gyermekek, akik ilyen tevékenységet folytatnak, nehezebben tudnak egyetlen feladatra összpontosítani, abban elmélyülni, hiszen ahhoz szoktak hozzá, hogy folyamatosan váltogatnak mind a különböző (online vagy offline) tevékenységek között, mind az online világban megjelenő tartalmak között. Egy tanulmány 6-8 éves gyermekek szokásait vizsgálva kimutatta, hogy 30 perc alatt körülbelül 120 rövid videót tekintettek meg, amely 8-10 másodpercenkénti videóváltást jelent. Idősebbeknél, 15-16 éves korosztályban ez a szám 35-45 másodperc volt átlagosan. Ugye mennyire megdöbbentő? Ezek után jogos a kérdés, hogyan is várhatjuk el, hogy például egy tanóra keretén belül, 50 percen keresztül folyamatosan figyeljen az a gyermek, aki akár 10 másodpercenkénti új stimulusokhoz van hozzászokva?

Az erőszakos médiatartalmak

az erre vonatkozó ajánlások, mégpedig a WHO (Egészségügyi Világszervezet) által.

Csecsemőknek (1 év alatt) – egyáltalán nem ajánlott a képernyőidő.

1–2 éves kor – 1 éves kor után sem ajánlott a képernyők használata, míg a 2 évet betöltötték számára az ajánlások úgy hangzanak, hogy minél kevesebb, annál jobb, de semmiképpen ne haladja meg az egy órát.

3–4 éves kor – a képernyőhasználat ideje ne haladja meg az egy órát.

5 éves kor, illetve afelett – 1–2 óra naponta.

Ahogy idősebbé válik a gyermek, természetesen tovább nő a napi képernyőhasználat ideje, hiszen manapság gyakran oktatáshoz, házi feladatok megírásához is telefont, internetet kell használni. Ezért nálunk a tartalom minőségére kell jobban odafigyelni, hogy szabadidejében milyen filmeket néz, milyen videójátékokkal játszik, milyen tartalmat néz a különböző szociálismédia-platformokon.

Mind tudjuk, hogy ezeket az ajánlásokat nem egyszerű betartani, főleg a mai világban, ahol mindenkinek okostelefonja van, és gyermekeink nagyon könnyen hozzáférnek a különböző kütyükhöz, tartalmakhoz. Ne legyen lelkiismeret-furdalásunk, vagy ne érezzük azt, hogy rossz szülők vagyunk, ha a gyermeknek bekapcsoljuk a tévét, mert egyszerűen annyira összegyűlt minden teendőnk, és éppen egyedül vagyunk otthon vele, hogy nincs más választásunk. Egyik nap ilyen, a másnap más. Törekedjünk arra, hogy ne legyen minden nap egyforma. A következő nap játszunk többet gyermekünkkel, esetleg beszélgessünk vele a meséről, amit látott, stimuláljuk, lépünk vele interakcióba, legyünk ott mellette, legyünk ott neki.

Az írás a Pontis Egészségügyi Szervezet oldalán jelent meg

Introitus-játékos a maghasadáshoz (2.)

Szilágyi Mihály

(Folytatás a július 17-i számból)

Lise szerencséjére akadt egy vele egykorú fiatal vegyész, Otto Hahn, aki szívesen dolgozott vele. Berlinben akkor meglepő körülmények uralkodtak: nőket nem szívesen láttak az egyetemeken, emiatt a laboratóriumokba sem tehette be a lábát, sőt az egyetemi hallgatók között sem lehetett jelen, és nőként semmi keresnivalója nem volt az illemhelyeken. Ahhoz, hogy mégis tanulhasson és dolgozhasson, Otto Hahn ravaszul azt eszelte ki, hogy egy asztalosműhelyt saját laboratóriumává alakít, ahol együtt kísérletezhettek Lise Meitnerrel. Ez az asztalosműhelyből lett laboratórium több évtizedes közös munkaállomássá nemesedett. A két tudós között, bár jó barátok voltak, megmaradt a munkatársi viszony. Mindig tisztelettel magázták egymást – érzelmi kapcsolatról nem szólnak krónikák.

Max Planck szintén szívesen látta saját otthonában Lise Meitnert, mert a magánszférában már nem működtek az intézményes tiltások. Így sikerült, hogy Lise nem hivatalosan, de mégis a berlini tudományos élet egyik fontos tagja lett.

Kitartó munkájának gyümölcssei kezdtek teremni. 1917-ben Otto Hahnnal közösen felfedezték a protaktínium 231-es izotópját. E felfedezés eredményeképp 1922-ben – első nőként – Lisét kinevezték egyetemi előadótanárnak.

Külön érdekesség, hogy akkorigiban még mindenféle védőcsoma-

Lise Meitner és Otto Hahn

golás nélkül, postán küldözgették a tudósok a radioaktív anyagokat. Lise Meitner több alkalommal is ámulatba ejtette a postást, mert kitalálta, hogy neki hozott csomagot. Természetesen úgy sikerült megjósolnia a csomag érkezését, hogy műszerei még azelőtt jelezték a radioaktív anyagot a postás táskájában, mielőtt az elővette volna.

Számtalan kísérletet folytattak a radioaktív anyagok vizsgálatával. Sejtették, hogy valami rendkívüli dolog lehet ezeknek az anyagoknak a hátterében, de még nem voltak biztosak semmiben. A neutronokkal bombázott urán többször más-más – úgynevezett transzurán – anyagokra bomlott. Ezek a különböző anyagok bonyolulttá és kiszámítha-

talanná tették a kísérleteket. Az idő és a történelem azonban sürgetett. Hírek érkeztek a nagyvilágból, hogy itt-ott a tudósok milyen eredményekre jutottak. Ugyanakkor a hitleri szabályozások kizárták a zsidókat a tudományos életből, így Lise Meitnernek is mennie kellett – hiába tért át protestáns hitre. Otto Hahn javaslatára elhagyta Németor-

szágot, és Svédországban talált új hazára.

1939-ben tette közzé legjelentősebb eredményét: egy uránatomot neutronokkal bombázva bárium keletkezik, és közben tekintélyes mennyiségű energia szabadul fel. Ő használta először a maghasadás kifejezést – azóta ez a szó rögzült a tudományos életben. A tudtán kívül más tudósok felhasználták Lise eredményeit, és hamarosan Manhattan-tervként beszéltek róla – természetesen Amerikában.

A sors fintora, hogy Lise Meitnert hiába jelölték 39 alkalommal Nobel-díjra, valami miatt mégsem kapta meg ezt az elismerést. 1944-ben Otto Hahn kapta a kémiai Nobel-díjat. Hiába jelezte, hogy a felfedezés nem csak őt illeti meg, Lise Meitnert mellőzték az elismerésből. Hahn azonban a pénz egy részét átadta Lisének, aki azonnal az Atomtudósok Rendkívüli Bizottságának küldte, hogy ezzel is elősegítse találmányának békés célú felhasználását.

Lise Meitner nem járult hozzá, hogy eredményeit fegyverként fejlesszék tovább, sőt nagyon ellemezte ezt, és felfedezésének békés célú hasznosításáért küzdött. De küzdelme mit sem ért, mert 1945 augusztusában Amerika atombombát dobott Hirosimára és Nagaszakira.

Albert Einstein azzal tisztelgett előtte, hogy „német Madame Curie”-nek nevezte.

Lise Meitner 1968-ban halt meg. Sírfelirata: „Egy fizikus, aki sosem veszítette el emberségét”.

Gracián (Baltasar) tanácsát idézzük a fosorokban.	1.	BECÉZETT EMILIA	GABONA- ÖRLEMÉNY	SOK PÉNZBE KERÜL	SEGÉLYKÉ- RÉS (RÓV.)	ARABI FÉLZSÁKI		AZ EGYIK OLDAL	ÖZÖNLIK	TÜZET SZÜNTETŐ KÖLTŐ (LÁSZLÓ)		A TETEJÉRE BENYOM!		BÉKE (OROSZ)	MAGAM PAPIRRA JEGYZEVE		NÉMET NÉVELŐ		A MAGASBA
	T																		N
	AZ OLT TESTVÉRE						GABONÁT LEVÁGÓ LEVÉL IN- TÉZMÉNYE						JEGYZETEL LÓBIZTATÓ ESZKÖZ			LENTI RÉSZ KELET (NÉMET)			
	BETŰ- VETÉS ELEMEL					FENNSÍK TÁRSASÁGI TÁNC						DOKTOR VÍZBEN HALAD						NULLA SZERELEM- ISTEN	
2.	K	FÖLDALATTI VASÚT	DÉLI ÉTKEZÉS	AZ EZÜST VEGYJELE KIEJTETT MÄS- SALHANGZÓ	ÁLLÓVÍZ A RÁDIUM VEGYJELE			SKÁLAKEZ- DET BENT SZAG!			UNITED STATES ÜRES ÓRA!			AZ ARZÉN VEGYJELE HATBÓL KETTŐ!			BENT A LÁBA! FÉL TÍZ		
NŐI NÉV (JÜL. 5.)					KÉZI MÉR- TÉK MINDENT LEVÁG				SZITA MUNKA (LATIN)						NAGY TEST BARÁT (SPANYOL)				
MAGASAT SZÉTSZED MÄSKÉPP JÄR EL						FÉRFINÉV (JÄN. 17.) PEDAGÖG- GUS				ATTÓL KEZDVE TEMPLOMI ÉPITMÉNY						TASZÍT RENEGÄT			
				ATTÓL KEZDVE! TOVA		GÉSA! ARÄT!		ÄLFÄ ÉS ÖMÄGÄ ÄIR INDIA (RÓV.)			DUBLIN LÄKÖJÄ PÄRÄ!			MÄTÓL KEZDVE! FRANCIA RT. (RÓV.)			FRANCIA SZIGET CIN		
BEFEJEZET- LEN ERDÖ!				AZ EGYIK MÜZSA ELJÄR VALÄMIÉRT			A HÄZ SZEME VÄGYÖNÄ VÄN						KÖNNYEZÖ RÉGÉS Z ÖRÖME					FÉL TÓ! ÄLLÄTI FEKHELY	
MOROGNI KEZD! TILTÄS			NŐI NÉV (ÄUG. 18.) RÖMÄI KETTÖ				MIKORTÓL KEZDVE ÜTGÖRBE					PÄRTMENTI ÖBÖL FELKELÖ							BESZÉLVE
		MINT BENT! HEGYVIDÉKI ÄLLÄT		ÉNEKLÖ HÄNG ÄZ ARGON VEGYJELE		KNOCK OUT (RÓV.) RÖMÄI KETTÖ			FÖLÉ ÖDÄ-VISSZÄ FÉRFINÉV		A MÉLYBE FÖLDET FORGÄT			EBLÄK PÄROS ÉLET!			ÜRES KÄS! SLUKK		
ROSTÄ					ÄLÄRMIRO- ZÄS SZERZETT ROKON					FELLÉP NÄGY KÄZÄH TÖ					ELÖIDÉZ SZINÜLTIG				
A HÄZBÄ			KORSZÄK RÉS ZBEN FIÄTÄL!			FÉJÉR M. HELYSÉG TÖMEGESEN PUSZTÍT					TENISZPÄR- TI RÉSZÉ RENDZEN (ÄRGO)						ÖKTÄLÄN ÖKÖLÖ! SZÖTÖLDÄ- LÉK		
VIGYÄZ RÄ NŐI NÉV (JÜL. 27.)				LUDOLF SZÄMÄ NÖVÉNY RÉSZE		PÄROSÄN NYES! ÄRÄT!			FÄBÄ VÉS MÄGÄS NÖVÉNY		HÄTBÓL KETTÖ! ÄKKOR INDUL!			MERRE KÖZÉPEN! ÄLUMINÜM VEGYJELE				FÉLBE! MÄGÄD	
				ÖNNEPI SÜTEMÉNY EZTI				KITÖR Ä FÖLDBÓL TÖNNÄ (RÓV.)						NÄLÄ LEN- TEBB RÖMÄI 500					
L.N.J.	K																		

Július 31-i rejtvényünk megfejtése: Magadnál erősebb ellenfelet képzelj el, mielőtt gyengébbet gyötörnél.

Elérte a célját a Nyárádmente Fesztivál

(Folytatás az 1. oldalról)

képzőművészeti kiállítások, kézművesvásár, bortér, a fiatalabbaknak ifjúsági udvar, és mindez félszáznál is több programpontot kínált az érdeklődőknek. Nem beszélve arról, hogy négy napon át lacikonyhák, sörcsapok várták az éhes-szomjas látogatókat; mindenféle csemegét is kínáltak a fagyalttól a kürtös kalácsig, de azért akadt két árus, akitől hagyományos nyárádmenti „vásárfiát”, tükrös mézespogácsát és csavart vagy fanyelű cukorkát is lehetett hazavinni. A bővít még mindig nem lehet kiszűrni az országos vásárból, de legalább nem a kézműves termelők között kaptak helyet, ugyanis ez utóbbiak már évek óta a parkban mutathatják be kínálatukat. Idén 12 sátot és 23 standot húztak fel, és a látogatóknak volt is miből válogatniuk három nap alatt: lekvárok, szörpök, kézműves gyógykészítmények, kozmetikumok, szappanok, levendulatermékek, szöttesek, népviseleti darabok, bőrdíszmű, táskák, makramé, festett üveg-, kerámia- és fatárgyak, ékszerek (üveg, gyöngy, gyurma, muránói), szalmakalapok, horgolt vagy éppen újrahasznosított papírból készült dísz tárgyak közül lehetett választani, míg egy másik sorban könyveket, fából készült használati tárgyakat és házi készítésű édességeket is találtunk. A bortéren az anyaországi Mórról érkezett Paulus pincészet idén is kínálta a nedűt, sőt idén a fesztiválnak volt saját nyárádmenti termelői (Keresztesi Ernő) bora is.

Gyermek- és ifjúsági programok

Gazdag programkínálat várta a gyerekeket is a hétvégén, hiszen már a pénteki folknapon kézműves tevékenységekre ülhetek be az apróságok: interaktív mese feldolgozásával indították a napot, mert minden gyermek egy valóságos mese főszereplője, azt követően pedig bőrdíszműkészítés, nemezelés, kártyolás, horgolás, varrás, gipszfestés kötötte le őket, miközben a hajukat is befönták az ügyes felnőtt kezek. Szombaton sem hagyták tétlenkedni a kicsiket, a középiskola udvarán újra lehetőséget kaptak kreativitásuk kifejezésére, mert nemcsak a ragasztóból és színes papírból születtek szebbnél szebb alkotások, hanem az élménypékségben is gyúrhattak, formázhattak percekkel, s ezeket el is fogyaszthatták. Nem hiányzott a kínálatból a papírszínház sem, ahol meseszereplők eleve nedtek meg. A nagyobb gyerekek számára szervezett Kahoot! kvíz pörgős kérdéseket, vicces válaszokat és igazi versenyszellemet is eredményezett. A megoldoztatott testet és elmét végül látványos habfürdőben hűsíthették le a gyerekek. Vasárnap délután a legtehetségesebb nyárádmenti gyerekek (népdalosok, citerások, kóruséneklők, modern táncosok) léphettek színpadra, azt követően a színpad elé sorakoztak fel, ahol a csíkszeredai Mesehetes zenekar által előadott rajzfilmzenékre mozoghatták és szórakozhatták ki magukat.

A helyi ifjúsági szervezetnek köszönhetően a fiatalok sem unatkozták át a napokat, ugyanis nekik már a fesztivál nulladik napján karaokéestét szerveztek klasszikus és friss slágerek előadására, pénteken kvízversenyen vetélkedtek, majd aznap este DJ Kazival él-

hették át az 1980-as, '90-es, 2000-es évek legjobb zenéjét egy retro buli közepette. Szombaton beszélgethettek a szervezőkkel a fesztivál kulisszatitkairól, de érintettek komolyabb témákat is, a helyi Fehér Zsombor a parajdi sóbánya katasztrófájáról beszélt, Labancz Dávid a kommunikációt mint szakmát mutatta be nekik. „Levezetesként” beerpogot is játszhattak (ahol a sörök ugyanolyan gyorsan gurultak, mint a labdák), de vászontáskákat is lehetett festeni, hogy legyen miben hazavinni a fesztivál emlékeit és emléktárgyait is. Este DJ Czika terelte „táncparketre” a fiatalokat.

Mozgás járművekkel és anélkül

Az iskolaudvaron és környékén hinták, ugrálóvárak és egyéb kikapcsolódási lehetőségek is várták a gyerekeket, az egyik parkolóban főleg a felnőttek voltak kíváncsiak a régi autók kiállítására, ahol több évtizedes, megkopott vagy éppen csillogóvá dörzsölt gépeket csodálhattak meg a járművek szerelmesei, de a többi földi halandó is, akik a szervezőkkel együtt állítják, hogy a múlt nem poros, hanem menő. A hétvégén lehetőség nyílt szó szerint is rálátni a fesztiválra, ugyanis motoros siklóernyővel és a székelly hőléggömbbel is magasba lehetett emelkedni, ahonnan a Nyárádmente egy részét, de a fesztiválhelyszínüket mindenképpen kiválóan be lehetett látni, és egyben egyedi élményeket is szerezni.

Mozgásból, sportból sem volt hiány, az előző hétvégék kerékpáros kiruccanásai után a szombatot mozgással indították a szervezők: reggel közösségi futásra hívták az érdeklődőket, majd a hölgyek Szentgyörgyi Tibor irányításával bodypumpedzésen dolgoztathatták meg izmaikat a zene ritmusára, aki pedig erre be is szeretett volna kellőképpen melegeit, azt Barabási Eszter Pilates-tornára várta izmokat nyújtani, erősíteni. Sőt, dzsiudzsicu-bemutatót is beszerveztek a kíváncsiak vagy a küzdősportok iránt érdeklődők számára.

Kultúra a javából

Ha nyárádmenti rendezvényekről van szó, akkor a közművelődési programok sem hiányozhatnak. Így már a fesztivál hivatalos megnyitása előtt, kedden a helyi Novák Csaba Zoltánnal, a Nemzeti Kisebbségkutató Intézet vezetőjével beszélgettek egy tartalmat a kisebbségi lét kihívásairól és lehetőségeiről és a láthatatlan határokról, míg a nulladik napon, csütörtökön délután *Rejtélyes vagy természetes?* címmel nyílt képzőművészeti kiállítás nyárádmenti vagy a vidékhez is kötődő művészek munkáiból: Német Edit alkotásai a cianotípiá technikáját ismertetik, Mohailla Katalin életútját, művészeti pályáját a vibráló színek, modern technikák és mély érzések jellemzik, Bíró Éva sokoldalú kísérletezései az értől az óceánig kalauzolnak, ahogy Richard Lyons két kontinens között élő művész képekben kifejezett gondolatai is Rio és Nyárádszereda között ihletődtek.

Ugyanaznap este nemcsak Nyárádszereda szülötte, Tőkés Imola táncos, koreográfus és festő tért haza, hanem magával hozta és be-

Fotók: Kakasi Zsófi/Nyárádmente Fesztivál

mutatta három dimenzióban készült csodálatos művészi alkotásait is. Imolának nemcsak ezt az oldalát ismerhette meg a közönség, ugyanis aznap egy filmvetítéses estén a művész nő a filmvászonon is megjelent a közösségi médiáról és az önkifejezésről szóló *One more like* című, mély gondolatokat ébresztő, kimondottan felnőtteknek ajánlott alkotásban is, és a film készítésének kulisszatitkaiba is engedte bepillantani az érdeklődőket.

Pénteken a népművészet kapott helyet a főtéren, ahol dobbanó lábak, mosolygó arcok, színes szoknyák forrágata közepette immár kilencedszer táncolt a Nyárádmente szó szerint is, összesen 325 gyermek és fiatal lépett fel 16 különböző együttesben, a néptáncot, hagyományt őrizve és teremtvé. Este ismét a néptánc hódította vissza a színpadot a helyi Bekecs Táncszínház *Táncolva öröklődik* című néptáncműsorával. Szombaton este Patat Bence műfordító a skandináv irodalom kapuit nyitogatta a közönség számára, míg vasárnap az unitárius templomban Lokodi Lehel marosvásárhelyi művész orgonakoncertjén lehetett meghallgatni néhányat a barokk korszak zenéjének gyöngyszemei közül. Ezt követően délután a magyarországi Schäffer Erzsébet Pulitzer-emlékdíjas íróval, újságíróval találkozhattak és beszélgethettek a bennünk rejlő csodákról az olvasás szerelmesei, akik számára a Böröndös együttes zenés irodalmi műsora is élményt jelentett. A mentális egészség és az erre való odafigyelés is egyre fontosabbá válik mindennapjainkban, ezt bizonyította a Kovács Réka Rozália egyetemi előadó, pszichológus *Lélekben erősen* című előadása iránti nagy érdeklődés is: sokakat foglalkoztat az, hogy miként lehet tudatosan jelen lenni, lelassulni és megőrizni a nyugalumokat a rohanó mindennapokban, miként kezelhető a stressz, hogyan érhető el a belső béke, és miként érthető meg, hogy a boldogság nem cél, hanem állapot.

Szórakozás (majdnem) ezerrel

A számos programot felsorakoztató fesztiválnapokat esténként koncertekkel zárták le a szervezők: péntek este a folknap jegyében a magyarországi Tárkány Művek együttes előadásában líra, lendület, hagyomány és forradalmi újítás egyaránt megszólalt, szombaton az 1990-ben alakult és 2010-ben újraalakult marosvásárhelyi Emberi Dolgok lépett fel rock- és metálenével, majd átadta a színpadot az erdélyi könnyűzene egyik új szereplőjének, a 2020-ban alakult szászrégeni DreamFlow együttesnek. A fesztivál zárásaként vasárnap este a marosvásárhelyi Mel'amour adta meg a hangulatot, hogy késő este a színpadon felcsendüljenek a magyar pop, rock és blues legendás slágerei a Retró MagyaRock előadásában.

A napokat látványos tűzijátékkal koronázták meg a szervezők. Ugyanezen este kiderült az is, hogy kik a fesztivál egyéni nyertesei, akik a 20 lejes tombolajegyekkel értékes nyeremények birtokosai lehettek. Ugyanis idén sem maradtak el a kisebb-nagyobb díjak a támogatók jóvoltából, s ha külföldi nyaralásra ezúttal nem is küldtek el senkit, lehet majd

kétéjszakás páros pihenőre menni Tusnádfürdőre, Parajdra, Szovátra, de állatpatikai, autósiskolai, taxis, könyvesüzleti és vacsorai utalványokat is vehettek át a szerencsések, és a fesztivál ajándécsomagjai is gazdára találtak.

Fellélegeztek: elérték a célt

A szervezők féltek az idei rendezvénytől, elsősorban az önkormányzatok és a kormány gazdasági helyzete miatt, másrészt az emberek „zsebe” sem volt pontosan felmérhető – mondta el értékelőjében a Népújságnak Nyárádszereda polgármestere. A város önkormányzata idén nem támogatta pénzzel a rendezvénysorozatot, így csak a Bethlen Gábor Alap, a Maros Megyei Tanács, a Communitas Alapítvány, a Maros megyei RMDSZ és a Nyárádmente Kistérségi Társulás pályázati támogatásaira, valamint a Nyárádmente LEADER Egyesület által megpályázott, hang- és fénytechnikával ellátott színpadra számíthattak.

Tóth Sándor elmondta: a hangsúlyt a fesztivál évek óta hangoztatott mottójára (Találkozzunk itthon!) fektették. Igaz, hogy idén kevesebben jöttek el a fesztivál programjaira, mert nem volt „dübörgős” nevű koncertező együttes, de a kis, emberközeli programokra (mint a néptánctalálkozó, író-olvasó találkozó, kiállítások, a Nyárád forrásához vagy a Kis-Nyárádhoz tett kirándulások, a helyi termékek és kézművesvásár, beszélgetések, közösségi programok) várakozáson felüli (másfél-kétszer nagyobb) volt a résztvevők száma. Ez is azt mutatja, hogy habár a covid-járvány, a háborúk, a gazdasági helyzet folyamatosan próbálja kioltni az egyénből és a társadalomból a találkozási vágyat, mégis igény van a közös programokra, az együtt-létre. Voltak, akik attól tartottak, hogy nem lesz sikeres a fesztivál, de a tűzijáték után fellélegeztek. Az emberek megértették és értékelték, hogy annak ellenére, hogy nem voltak nagy nevű előadók a színpadon, a szervezők megtettek mindent, hogy a fesztivál megvalósulhasson. A legkönnyebb az lett volna, ha bejelentik, hogy költségvetési akadályok miatt elmarad az idei rendezvény, „de felelősséget érzünk a társadalom iránt, és úgy gondoljuk, hogy ilyen alkalmakkor kell megmutatni, hogy vannak még legények, leányok a gáton, s tényleg próbáltuk az emberek arcára visszacsalogatni a mosolyt – ha csak egy előadás, egy pillanat erejéig is” – húzta alá Tóth Sándor, aki a költséghatékonyságra is felhívta a figyelmet: például a több mint hétperces tűzijáték csak hétezer lejbe – és nem annak többszörösébe – került.

A fesztivál mérőszámai még nem pontosak, de például tudják azt, hogy az utolsó három napon 1200 adag hamburgert vásároltak az emberek, a móri Paulus pincészet 1,8 tonna bort adott el, de az elfogyasztott fesztiválbor és a sör mennyiségét még nem tudják. A két hét pozitív és negatív tapasztalatainak összegzése után lesznek végleges következtetések, de azt már tudják, hogy a célközönséget elérték, a negatívumokat pedig elemzik, és jövőre megpróbálják kijavítani.

Négy játékosától búcsúzik a férfi-kosárlabdacsapat

Bálint Zsombor

Szokatlan bejegyzést tett közzé a marosvásárhelyi VSK a férfi-kosárlabdacsapat keretével kapcsolatban. Noha a nyári szünetben az érkezőket szokás bejelenteni, a távozókat csak az idény alatt, hisz a többségük amúgy is egy évre ír alá, most egyszerre négy játékosról búcsúztak el. Tulajdonképpen gesztusként, hiszen senki nem számított már arra, hogy az említettek visszatérnek Marosvásárhelyre. Nem titok, hogy leigazolásuknak is az első számú oka az volt, hogy rajta voltak azon az igen szűk listán, amely elérhető volt a klub számára a nemzetközi átigazolások tiltása miatt, mert noha szolid kosarasok, egyikük sincs már karrierje zenitjén, Person pedig (bocsánat, Jonathan) harciassága és kiváló emberi kvalitásai ellenére nincs a jelenlegi romániai bajnokság szintjén.

Most viszont, hogy a tiltást feloldották, ideje volt a fiatalításnak és a minőség növelésének, így az illető játékosoknak már nem maradt hely. Csak úgy titokban elengedni, eldobni őket azonban, mint némi lyukas cipőt, nem lett volna tisztességes, hisz a legnehezebb időszakban segítettek a klubon, szinten tartották, ami-

kor másokra nem számíthatott. Sokszor játszottak sérülten, betegen, és ha nem is mindig nyújtottak olyan teljesítményt, amelyet a szurkolók szerettek volna, adták azt, amire képesek voltak. Ezért megérdemlik a főhajtást, és talán ez készítette a klubot is erre a szokatlan gesztusra. Jeremić, Gajović és Person (utóbbi súlyos sérülést is összeszedett a klub mezében) örökre a marosvásárhelyi szurkolók szívében maradt. Sőt, még talán Anyikijenko is, aki ugyan nem tudott sokat hozzáadni a klub történetéhez, hisz sérülten érkezett, majd alig három mérkőzés után újra az egész idényre kidőlt a sorból.

A bejelentés pedig arról is szól, hogy az utolsó légiós kiadó helyre nem közülük kerül ki valaki, hanem a hatodik külföldi a keretben új játékos lesz. Gyakorlatilag már csupán egy névre várunk, hisz a 12-es alapteretből 11 név ismert. Vélhetően magas posztra keresnek játékos, és mivel egy jó beállást pont olyan nehéz találni, mint fociban egy gólerős középcsatárt, késik is a bejelentés, noha rohamosan közeledik a felkészülés megkezdésének időpontja, szeptember végén ugyanis már meg is kezdődik a hivatalos idény.

Kikapott Jászvásár az első fordulóban

Meglepő, 0-1 arányú vereséget szenvedett a Jászvásári Poli hazai pályán a karácsonkői Ceahlăuultól a labdarúgó 2. liga első fordulójának záró mérkőzésén.

Az élvonalat a Metaloglobus elleni osztályozót követően elhagyó Jászvásár a Sepsi OSK mellett a legfőbb esélyesnek számít a feljutásra, ez az esély most azonban kissé elhalványult a vereség után. Igaz, gya-

korlatilag teljesen kicserélődött a Poli kerete, ezért talán túl sokat várnak a csapattól.

A mérkőzés lélektani pillanata volt, amikor Jászvásár egy mintaszerű ellentámadás során betalált, ám az egyik hazai játékosban, aki éppen lesen állt – vagy éppen feküdt – elakadt labda. Ritka eset, de egyértelmű volt a les, ez pedig megzavarta a házigazdákat, és a Ceahlăul utóbb megszerezte a győztes gólt.

Magyar Nagydíj

Gyulay Zsolt: Magasra tettük a lécet

Gyulay Zsolt, a Hungaroring Sport Zrt. elnök-vezérigazgatója szerint példaként szolgál az, ahogyan egy év alatt látványosan megújult a Hungaroring a 40. Forma–1-es Magyar Nagydíjra.

Az M1 aktuális sportcsatornának Gyulay elmondta, hogy más volt az idei verseny, mint a korábbiak, mivel most már nem csak terveket mutogattak a vendégeknak a felújításról, hanem az meg is történt, és mindenki szerint jól sikerült. Felidézte, hogy Stefano Domenicali, a Formula-1 Group vezérigazgatója meghívott hét versenyszervezőt, hogy együtt bemutassák nekik az épületeket, amelyeket átalakítottak a Hungaroringen, és elárulják, hogyan valósították meg mindezt tíz hónap alatt. Majd Domenicali kijelentette: „úgy kell csinálni, ahogy a magyarok csinálták”.

„Az más kérdés, hogy túl magasra tettük a lécet” – jegyezte meg a sportvezető. „Leesett az álla a nemzetközi mezőnynek, hogy milyen változások voltak. Megújult a főlélató, a paddock épület, a bokszkok és minden más, ami ehhez tartozik” – összegezett Gyulay.

A sportvezető megjegyezte, hogy az elvégzett felújítással életbe lépett a pálya 2026 utáni, 2032-ig szóló – már korábban megkötött – szerződése az F1-gyel, sőt, már az azt követő időszakról is volt szó közöttük: Stefano Domenicali megerősítette, hogy ha ilyen elkötelezettség van részünkről, akkor természetesen rajtunk múlik, hogy a 2032 utáni időszakról megállapodjunk”.

Az elnök-vezérigazgató beszélt arról, hogy sikeres volt az idei verseny, négy nap alatt 300 ezer néző látogatott ki, ami telt házat jelent. A rajongók pedig nagyon meg voltak elégedve a pálya átalakításával.

„Kétszer annyi pénzt hoz a verseny, mint amennyit befektetett a magyar állam. A jegyekből eltartjuk Magyarország legnagyobb sportinfrastruktúráját. Semmiféle olyan állami támogatást nem kapunk a szervezéshez, ami adófizetői pénzt igényelne. Az tény, hogy negyven év után nagyon jó döntés volt a kormányzat részéről a felújítás, hiszen minden évben sok pénzt hoz a Forma–1 a turizmusnak” – összegezett az elnök-vezérigazgató. *(MTI)*

Milánó, 2026

Az Egyesült Államok meg akarja nyerni a hokitornát

Az Egyesült Államok férfi-jégkorongválogatottja meg akarja nyerni a februári milánói téli olimpiát Bill Guerin (fotó), a csapat főmenedzsere szerint.

Az egykori kiválság erről az észak-amerikai profiliga (NHL) oldalán beszélt.

„Nyernünk kell! Még egy olyan tornát kell nyernünk, mint az 1996-os világkupa volt. Csak meg kell találnunk a módját” – fogalmazott Guerin arra utalva, hogy hazája válogatottja legutóbb közel harminc éve diadalmaskodott NHL-es rendezésű viadalon. Annak az együttesnek ő is tagja volt csatárként.

Azóta a 2002-es Salt Lake City-i, a 2010-es vancouveri, valamint az idén februári Négy Nemzet Tornán az ezüstig jutott a csapat, mindig Kanada mögött végezve, és az utóbbi két alkalommal csak a hirtelen halál döntött. Az amerikai válogatott májusban – 1933 után először – világbajnok lett.

„Csak jó emlékeim vannak, sok tapasztalatom, amire támaszkodhatom” – mondta Guerin. „Végso soron csak arra lesz szükségünk, hogy a játékosaink vállalják fel a szerepüket, és csapatjátékok játsszanak.”

Az amerikai válogatottban biztos helye

Vizes vb

Kós: Úgy sikerült, ahogy sikerülnie kellett

Fotó: MTI

Az olimpiai bajnok Kós Hubert elégedetten értékelte szereplését a szingapúri vizes világbajnokság medencés úszóversenyén, mert elérte célját, és két számban is érmet nyert.

„Úgy sikerült, ahogy sikerülnie kellett. Persze, száz háton is odaérhettem volna a dobogóra, de többet tanultam abból, hogy negyedik lettem, mintha érmes lettem volna, vagy akár nyerek. Ez éppen így volt jó” – nyilatkozta a Nemzeti Sportnak a BVSC úszója, aki 200 méter háton arany-, 200 m vegyesen bronzérmet szerzett.

Mint felidézte: az volt a célja, hogy két érmet nyerjen, és örömmel tölti el, hogy sikerült, másrészt a kemény menetrend is tanulságos volt számára, hiszen négy egyéni számban úszott döntőt.

„Fontos volt, hogy átéljem, milyen is a világbajnokságon egy ilyen program. Végig bírtam, és ez jó. Ha megnyerem a száz hátat, akkor sem változtatok, maradt volna ugyanaz a felállás a számaimat illetően” – magyarázta.

Kós elárulta, a világbajnokság legkedvesebb pillanata az volt számára, amikor Léon Marchand-nal és Shaine Casasszal együtt álltak a dobogón a 200 vegyes eredményhirdetésén, hiszen az Egyesült Államokban mindhárman Robert Bowman edző tanítványai.

Az olimpiai bajnok szerint mennyiségben már nem nagyon lehet fokozni, amit a vb-n végrehajtott, „de lehet ezt jobban csinálni”. *(MTI)*

Rajtolt az európai 3. selejtező forduló

Kedden rendezték az első mérkőzéseket a labdarúgó európai kupák 3. selejtező fordulójában. Ezt a napot elsősorban a Bajnokok Ligájának szánják (a főtáblán keddre és szerdára osztják szét a mérkőzéseket), azonban egy-egy meccset a másik két kupából is játszottak.

A BL-ben két szomszédos város csapata került szembe, noha más országot képviselnek, hisz Koppenhágát és Malmőt „csak” egy tengeri alagútban folytatódó híd választja el, amely az Öresund-tengerszoros két partját köti össze. Igaz, hogy jó 16 kilométeres a teljes táv, de ezek ingáznak át naponta a határon, a városok közötti kapcsolatot pedig jól példázza, hogy a koppenhágai reptéren a malmói taxik külön taxiállásban várnak a klienseikre (busz is van, természetesen). A szurkolók így könnyebben juthatnak el az ellenfél stadionjába, mint némely belöldi bajnoki meccsre. A közelség pedig heves rivalizálást is eredményez, annak ellenére, hogy a két klub ritkán került egymással szembe, de már volt példa szurkolói rendbontásra. A malmói találkozó-ról is legalább 50 dán drukkert kitiltottak, többeket letartóztattak.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, selejtező, 3. forduló, 1. mérkőzések: Malmö (svéd) – FC Koppenhága (dán) 0-0, Dinamo Kijev (ukrán) – Páfosz (ciprusi) 0-1, Shkendija (észak-macedón) – Qarabağ (azeri) 0-1, Glasgow Rangers (skót) – Viktoria Plzeň (cseh) 3-0.

Európa-liga, selejtező, 3. forduló, 1. mérkőzés: Hamrun Spartans (máltai) – Makkabi Tel-Aviv (izraeli) 1-2.

Konferencialiga, selejtező, 3. forduló, 1. mérkőzés: Klaksvík (feröeri) – Neman Grodno (fehérorosz) 2-0.

Akik bejutottak, azonban nem sok futballt láthattak, gól nem esett. Talán a visszavágón...

Egy másik mérkőzésen az FCSB-t könnyedén búcsúztató Shkendija hazai pályán maradt alul az azeri bajnokkal szemben, a Dinamo Kijev pedig nem bírt a ciprusi Páfossal. Normális körülmények között meglepetés, azonban az ukrán klubok rendkívüli helyzetét tekintve érthető. A Glasgow Rangers pedig szinte biztos lehet már a továbbjutásban. *(bálint)*

20TH

HARMONIA

CORDIS

Asociația
Harmonia Cordis
Egyesület

International Guitar Festival
Festival Internațional de Chitară
Nemzetközi Gitárfesztivál
Târgu-Mureș • Marosvásárhely
13–19 aug. 2025

13

AUG 2025

19⁰⁰

Palatul Culturii • Kultúrpalota
Florian Babjan-Varga ^{RO}
Dávid Pavlovits ^{HU}
Tritonus Guitar Trio ^{RO}
Judicaël Perroy ^{FR}

14

AUG 2025

19⁰⁰

Palatul Culturii • Kultúrpalota
Johan Smith TM
Thomas Viloteau ^{FR}
duo Kupinski ^{PL}

15

AUG 2025

19⁰⁰

Palatul Culturii • Kultúrpalota
duo Tomasz Radziewski TM &
Cassie Martin ^{FR}
András Csáki TM
duo Melis ^{ES/GR}

16

AUG 2025

19⁰⁰

Cetate • Vár
Nino D'amico ^{FR}
Mario Bakuna TM
Yamandu Costa ^{BR}

17

AUG 2025

19⁰⁰

Cetate • Vár
Ysé Dastugue ^{FR}
Péter Girán TM
Thalica Project ^{FR/GR}

18

AUG 2025

19⁰⁰

Cetate • Vár
Gábor Hart TM
trio István Ferenc Beke TM chitara • gitár
Endre Biró TM percutie • ütőhangszerek
Ionuț Moldovan Bugnar TM violă • hegedő
Jon Gomm ^{UK}

19

AUG 2025

19⁰⁰

Cetate • Vár
duo Celeste TM
Antal Pusztai Jazz Band ^{TM/RO}
Al di Meola ^{US}

HarmoniaCordisGuitarFestival

harmoniaccordis

www.harmoniaccordis.org

intrare liberă • ingyenes belépés

organizator principal / főszervező

parteneri principali / főpartnerek

colaboratori / társszervező

parteneri / partnerek

finanțatori instituționali / támogató intézmények

sponzor / támogató

parteneri media asociati / kiemelt médiapartnerek

parteneri media principali / fő médiapartnerek

parteneri media / médiapartnerek

NE REZERVĂM DREPTUL DE A SCHIMBA PROGRAMULI • A MŰSORVÁLTOZTATÁS JOGÁT FENNTARTJUK!

Közlemény

A Metalul sportlétesítmény szervezési és működési szabályzatának jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozásával kapcsolatban

2025. augusztus 5-én Szászrégen polgármestere bejelenti az átlátható döntéshozatali eljárás megindítását a szászrégeni Metalul sportlétesítmény szervezési és működési szabályzatának jóváhagyásáról szóló határozattervezet kidolgozásának folyamatával kapcsolatban.

A határozattervezet kidolgozásának oka az, hogy a sportlétesítmény teljes körű felújításának befejezése után szükséges a szászrégeni Metalul szervezési és működési szabályzatának felülvizsgálata és aktualizálása annak érdekében, hogy az megfeleljen az új működési feltételeknek, felszereltségnek és biztonsági követelményeknek.

A DÖNTÉSTERVEZETHEZ kapcsolódó dokumentáció a következőket tartalmazza:

A javasolt 2025. 07. 29-i 49930. számú döntéstervezet elfogadásának szükségességéről szóló jóváhagyási jelentés;

A 2025. 07. 29-i 49975. számú szakértői jelentés;

A 2025. 07. 29-i 160. sz. határozattervezet teljes szövege;

Melléklet – A szászrégeni Metalul sportlétesítmény szervezési és működési szabályzata;

A dokumentáció a következő helyeken tekinthető meg:

Az intézmény honlapján: www.primariareghin.ro, az Átlátható döntéshozatal menüpont alatt, a következő linken: <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/>;

Szászrégen város önkormányzatának székhelyén: Petru Maior tér 41. szám;

A határozattervezet másolatát az intézmény közönségtájékoztató irodájában benyújtott kérelem alapján lehet beszerezni.

Az átlátható döntéshozatali eljárás alá vont határozattervezetre vonatkozó javaslatokat, észrevételeket és ajánlásokat 2025.08.29-ig lehet benyújtani:

Az intézmény honlapján elérhető online űrlapon: www.primariareghin.ro, az Átlátható döntéshozatal menüpontban, a következő linken: https://www.primariareghin.ro/fileadmin/editorimages/doc/Formulare/2022/formular_Legea_52.docx, amelyet letöltés és kitöltés után az office@primariareghin.ro e-mail címre lehet elküldeni;

elektronikus útonként az office@primariareghin.ro e-mail-címre;

postán, a következő címre: Szászrégen, Maros megye, Petru Maior tér 41. sz.;

az intézmény székhelyén, a közönségtájékoztató irodában, hétfőn, kedden, csütörtökön 8-16 óra között, szerdán 8-18.30 óra között és pénteken 8-13.30 óra között.

A beküldött anyagokon fel kell tüntetni a következő megjegyzést: „Javaslatok a szászrégeni Metalul sportlétesítmény szervezési és működési szabályzatának jóváhagyásáról szóló határozattervezethez”.

A javaslatokat, észrevételeket és ajánlásokat az intézmény honlapján, a www.primariareghin.ro oldalon, az Átlátható döntéshozatal menüpont alatt, a <https://www.primariareghin.ro/ro/primaria-reghin/transparenta-decizionala/> linken teszik közzé.

Az írásban megfogalmazott és benyújtott ajánlások figyelmen kívül hagyását írásban megindokolják.

Az érdeklődők számára lehetőség van egy találkozó szervezésére is, amelyen nyilvánosan megvitathatják a határozattervezetet, amennyiben ezt egy törvényesen létrehozott egyesület vagy más hatóság vagy közintézmény írásban kéri 2025.08.29-ig.

További információkért az alábbi elérhetőségeken állunk rendelkezésre: telefon: 0265/511-112, 164-es mellék, e-mail: office@primariareghin.ro, kapcsolattartó személy: Marinescu Sorina.

CityTV

MAROSVÁSÁRHELY

MAGYAR NYELVŰ ADÁS
KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as
a DIGI hálózatban

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádióna

Marosvásárhely 88.0

Segesvár 104.3

Szászrégen 94.7

Szováta 102.0

mediatv

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

B kategóriás **SOFŐRT** alkalmazunk ITAL és ÁSVÁNYVÍZ FORGALMAZÁSÁRA 3,5 tonnás furgonnal. Alkalmazunk egy szakképzetlen munkást is. Tel. 0722-383-216. (68762-I)

KÜLÖNFÉLÉK

SZAKEMBER vállal: tetőkészítést, kisebb javításokat saját anyagból is, bádogosmunkát, vakolást, meszelést, kerítéskészítést (vasból is hegesztünk), szigetelést, törmelélkelhordást, kertek takarítását. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0734-016-805, 0769-638-152, István. (26340-I)

VÁLLALUNK ács-, famunkát, új tető készítését, felújítást, kisebb munkát, meszelést, festést, vakolást, szigetelést, egyebet. Tel. 0755-823-354. (26284)

TETŐFEDÉST, ács-, bádogosmunkát, tetőkészítést, kisebb javításokat, szigetelést, meszelést, ablakok cserélését, benti munkát vállalunk. Tel. 0741-835-197, Lajos. (26283)

MEGEMLÉKEZÉS

Kegyelettel és örök szeretettel emlékezünk a drága feleségre, édesanyára, nagymamára, anyósra, sógornőre, rokonra és jó barátira, a sáromberki KÁNTOR ILONÁRA (szül. Nagy) halálának 5. évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Szerettei. (68758-I)

Szomorú szívvel és soha el nem múló szeretettel emlékezünk augusztus hetedikén a legdrágább feleségre és nagynénire, KILYÉN IBOLYÁRA született Böszörményi-Nagy halálának első évfordulóján. Jóságát és szeretetét szívünkben őrizzük. Nyugodjon békében! Férje, Berci, Babika, Boti, Lehel és Mónika. (68763-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, NEMES ISTVÁN életének 66. évében, augusztus 3-án eltávozott közülünk. Temetése 2025. augusztus 7-én, csütörtökön 13 órakor lesz a marosvásárhelyi református temetőben. Emléke legyen áldott, nyugalma békés! A gyászoló család. (26334-I)

NE PAZAROLJA AZ IVÓVIZET!

A hálózati víz **CSAKIS HÁZTARTÁSI CÉLOKRA HASZNÁLHATÓ!**
Az ivóvíz **NEM HASZNÁLHATÓ KERTI ÖNTÖZÉSRE!**

FELELŐSEN HASZNÁLJA AZ IVÓVIZET!

AQUASERV

 0265 208 801 /compania.aquaserv

 aquaserv.ro office@aquaserv.ro

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
 - információ - 118-932
 - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- 0265/210-110
- Sürgősség szolgálat:
 - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal
 - 0265/268-330
 - 0265/266-801
 - Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
 - 0265/262-907
- Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110
- Procardia Egészségügyi Központ
 - 0265/210-087
 - 0770-547-384
- Optika-Optofarm
 - 0265/212-304
 - 0265/312 436
 - 0265/250-120
 - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Dora Optics
 - 0733-553-976
 - 0733-553-976
- Radiológia, echográfia
 - Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446
- DIGI
 - 0365/400-401
 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
 - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid
 - 0265/200-928
 - 0800/800 928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
 - közönségsszolgálat - 0265/208-888
 - központ - 0265/208-800
 - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balszamoszás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119
 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)
 - 0265/263-865
- koporsók, kellékek, - 0745-606-215
- koszorúk - 0745-606-269
- halottszállítás - 0758-047-604

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

EndoSlim

Elhízáskezelési Központ

Személyre szabott fogyókúra programok:

Multidiszciplináris orvosi megközelítés

Táplálkozási tanácsadás

Gyógyszeres kezelés

Hozzáállási tanácsadás

Dora Optics Kórház
Marosvásárhely, Strada Fabrica De Zahăr Nr. 18E
www.doraoptics.ro
0771 195 340

SÍREMLÉK AKCIÓ

-30%
BÁR AZ ÁFA EMELKEDETT
KEDVEZMÉNYES ÁRAINK
VÁLTOZATLANOK

Minőségi gránit síremlékek
6 990 RON kezdőáron
AKCIÓNK AUGUSZTUS 31-IG
ÉRVÉNYES

A kép illusztráció

Nyárádtő, Fő út, 446/B
(közel a sörgyárhoz)
Tel: 0265-328663, 0738-795191

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM